نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده.

۱

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ی په ژبه او بیان لوړ کا او تمیز ی
ورکا لنورو حیوانانو په نطق؛ او دنیا سره او خپل کلام پاک ی نازل کا په افصح فصیح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د یتو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده نستد بل خاوند او نه بل بد ور د دگرنو
ښېنش دی دی چه انسانان پخوبږ و نبرو یالی او د هری بلیغی وینا
ملهم دی درود نا محدود پر هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
په موږ منتی را و شو له سمه لاره او روده

بیت

دی دی رهبر د کاشناتو تر ده جار سم

دی دی نامور د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی دده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رڼا ستوری دی او د پیغمبر د ګوټمی ځلان غمی که د دوی نوای د دین
سپه سالار به له موږ ه ورکړ وای او د رحمت ور به نسکور

بیت

د هغه د اسمان ستوری ځی رڼا ئی لور په لوری
ستیپه زموږ می کړه روښانه ذوی د دوی خوږ پخپانه

بخاص کړه د خدای رحمتونه دوی نازل په ځلورو یارانو د نبی په غوره
ملګریو او دده په ټولو اولادو خاندان اما بعد په دی پوه دی چه دنیا د انسانانو
غوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د
آدم په سر ښکور کړ او پېړه زمانه کی خدای تعالی په انسانانو کی
غوره شاعران او د دنیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن د ګټل سوا
او د دوی د نیا وی برکله داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په
مومی او د خوږو ژبو مرهم وی زه چه محمد هوتک یم او پاصل پښتون
په قندهار کښی اوسم له پیره ده چه په ویلو د داسی دنیا و بخت یم او د هغی
او ورځی می هم د غه کار دی دا د پیرو قتونه تیرسول چه ما غونډ نمه زه د په

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کاندم اود دوی احوال سره را ټول کاندم مگر زمانې ماته فراغ نه
را کاو دا هیله می په زړه کی وه چه سوه ځکه چه پرقندهار د ظلم او د جفا تور تم پروت
وه او هیڅا آرام نه درلود او نه فراغ گاهی به مغولو چپاو نه کړل او گاهی به دگرگین
دستم سوران وه اوس په حق تعالی مو بریا خلاص کړو له هغو ظلمو ځخه او فارغ سوه
زړونه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره یا ستنه
او پښتانه ی ددوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله اندوه او قلم می ژړوا جنسیت
هغه وقت چه زماله اراده ی خبر سوه مو په دپښتنو دستر گو تورا امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

دپښتنو پادشاه حسین هوتک | په ملکانو کی دی دی لوی ملک
دحاجی میرغنېلی زوی گرزیت | خالقه تل دوی ځلان داغی

نوی زه وغوښتم خیل دربار ته او ماته ی تشویق وکا او الطاف ی ښکاره کا
په دا خیله اراده پوره کاندم او دپښتنو شاعرانو حال سره را ټول کاندم څله
چه زموږ پاچا او دنیا لم خیلو د زړه سر شاه حسین خلدالله ملکه و سلطنته
هیڅیله هم د نبی دنیا خاوند او دپښتنو دشعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه ژر تر ژره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لی سی او د پښتنو د شاعرانو احوال ټول کړی سی ښکاره دوی په ماله د
د ډیرو شاعرانو د پښتنو احوال ونه را ټول کړی دی او هغه وقتونه
زیدم له وګړیو ځخه می د ډیر سنه حالونه او رېدلی دی او اوس هغه مونږ ا
لل الله په عوسنبتی کا بزم د دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه چه دل
ن را غلی دی په پټه واو نو ښکاره خالق تعالی دی لمقوله مسلمان
نه موږ د پادشاه سیوری دی تل وی او د ایم په دغه کتاب چه ما
او سځ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و سنه ۱۱۴۱ هجری
د رو خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو چه ا
دوهمه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو چه اوس ژوندی دی
په بیان لبنی د ښځوار تینو او ښځو چه دو پښتنو ... نه یا نه

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوی او موږ ته د دوی وینا دی ښکاره د
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولد پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښی مشر گڼل کیدی د پښتنو

بوتک په التغر کی زیږیدلی و په سنه هجری ۶۶۱ کی او هغه وقت چه لوی سو

نو ئی کار د خدای عبادت او په التغر او سوري کښی د قوم سردار او بادار و نقل دی

چه په هغه وقت کی به بر څل مغولو دا رغند او یرغل او ولوټ کاوه التغر او اولان او کلا

ئی تالا کړل بابا هوتک چل قومونه راټول کړل او د سره غر سرۍ پر مغولو شخړه د بوتله

ئی دی جگړه کی مغول تالا سول او د پښتنو گڼ ډیر وژل مانه چل پلار داود خان

داسی نقل و کا چه سور غر په دغه روح د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلو شو

د نمر به بر لیښنا ګانه کا په دی شخړه کښی پښتانه لبراو بی څواک و په د سره مغولو

پیټ ئی راغله او اخیستدی و کانو یو شو غښتلی د بابا هوتک خیلوان و مړل بابا هوتک

په لوی ... داسی ... ولوله او په غیشو د مغولو تشرنه شیرل غښتلو میړ و

چه دا سندره او ویله په جگړه تو دیدل تر څو چه سور غری د مغولو په وینو ولاړه

او تول ئی پیښا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلی

بیتونه

پر سوری غر بل راته نن اور دی || وګړیه جور راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کور باندی مغل راغی
غښتلیو تنگ کړی دامو واردی
په پښتنو آئی یرغلو دی
آدم رغی غښتلیو راسی
توری تیری غشی تر لاسی
زلمو په غشیو کړی وارونه
وروړاندی کړی چپل تترونه
زما د زلمو وینی بهیږی
میرځی رغلی او تږ هیږی
پښتنو هلی پر غزه جنگ دی
مهال د توری دی د ننگ دی
زلمو پر ننگ ځانونه مړه کړه
دپښتنا ځکی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
پر تنگ ولاړ دی پښتنا سی
پر کلی کور باندی مغل راغی
د تیرو تورو گذارونه
پر کلی کور باندی مغل راغی
ځکلی او غروند په سر کیږی
پر کلی کور باندی مغل راغی
سور غر په وینو د دوی رنگ دی
پر کلی کور باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پیدا کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنگونه وکړل او دارغنداو پوری خوا ته ی وشړل او هر کله به د اتغر او مرغی غښتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غړونو

مغول

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مغول ننوتل بابا هوتک په سپین بږیري سوځری نه او یا کال وپه سنه ۷۴۰ هجري
وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار چه د بابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار وروسته دی د قوم د مشرتابه بګړی په سر کړه نقل کا
ری چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او قوتمند سړی و په جنګو کی به له لسو تنو سره به وپه هغه
سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پخو وپښتو کالو زلمی و هسی والی چه ملکیار بابا
د سیوري په لټو کی ډیر پهلوان را ټول کړل او هلته ی کارېزونه وکښل او خپل زلمی ی په
کښتو کرنه وګمارل مغول چه په دغو دا ینو غوبږن سول پر سیوري ی یرغل وکا او د
ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو ډیر ورانی سوی او ځنی
ولاړل مړه ځنی او زوب ته ځنی هم وختل والنزی خو اته هلته ی خپل زلمی سره یټول او بیر
راغلل مغول ی وشړل او سیوري ی بیا وودان کړه هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹
هجري کی په پسرلي اتر ناب ډیر زړک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت ی چه نو ونه
او خوراک ګټ غاړی غاړي بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډو ته راغی هسی سندره ی
وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږی د ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زما زړګی خوشیل لالی غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زړه ژړه ړوږده + د ترنګ زړه ړوده + خاوند ورځ ده + چه درکی موځی زما خیله سوده

که یېږدی یېږدی + یېږد بیلتون دی + زړه یېږ ورځی + په ویر ژړه لی + په غم ړبون دی

که اوړی اوړی + په زړه می اوړی + دا اور په وچ کا + دویر یېږ ونه + بل د یر په زور دی

ممنخنه یوسه + سپینی سپو ږمیه + ورته ووایه + چه ترنګ تال کړم + ستا له خوا ټکیه

که خړو خړو + او بو سوان کړی + بل ملکیار دی + پا ته لیار دی + سو بری جانان کړی

نقل کا چه ملکیار بابا دا سندری وویلی د خاوند په قدرت ترنګ یو او بد لر ګی ماوی او دلته درود

دیوی شنډی او بلی شنډی په نلو او غږ د ببن بنه سو په ترنګ یو پل جو ړ سو سیار بابا هم

پردی پل تیر سوا و خپل مقصد ته وا صل سو نقل کا چه یوه ورځ ملکیار بابا

د خپل تره تو خی کور ته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابای ولید چه غنشی تیره کا ملکیار خپل په بنته

وکا چه تر بوره دا ځکړی ښځه ویل د معقولو په جګړو کی ستا ملا تړ یم ملکیار بابا دعاء کړه ورته

چه تر بوره تل سو یمن او سی وایی چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری موند او ما ته ی د هیڅا

په یاد نده هسی نقل کا چه یوه ورځ د معقولو تا ماله پر سیو ری راغی او ښځه وتت

د ملکیار بابا په کلا کی شو ک نه و پیر ته له ښځمنیو نور بابا چه خبر سو ژر ی ځان ښځه کو ت

ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او ډیری مړه کړل دا قول د ملکیار بابا د دعا برکت و

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خربنبون سړبني رحمة الله علیه د پښتون بابا
دکسي د عبدالرشید ملیسی و خاوند تعالی د ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي و د خدای
په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لار رخصت سوا و د خپلو اولاد و سره
راغی که کسي ځځ غوري مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غره ته او هلته به ی خدای تعالی
ستاید او نمانځځ او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیټني نیکه لید ته به ی کوله او وفات
به ی هم زیارت ته ورتلی خربنبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټني نیکه زوی ځو لوی ګو
او هغه وخت په خربنبون د کسي له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به د دوی سره د ډیر
وشرل سهی والي چه یو وقت خربنبون بابا او اسماعیل د سربن او بیټني نیکه په مخ کښی
ناست و د دوی کور و د کسي په غره نو خربنبون د پلار او تره لخوا په تنګ او رخصت
ماذون سو اسماعیل نیکه د اسی زاری وکړه لی

که یون دی یون دی + مخکی بلیتون دی + له کسي غره ځځ + ځي خربنبو ندی
که ورورور ورور ه + خربنبون ورورور + ته ځه بلیتون کړی + زما و پیر ته ګوره
په څې مرغني له + تورنا کړعي له + همزولی یا ته + ځه څه برغي له
د خدای د پاره + خربنبون یاره + په پیر مو نکړی + زموږ کهول واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه می رېبړی + یار می بېلېږی + بیا تون ی اوردی + ځان په سو ځېبړی

نقل کا چه اسماعیل بابا خربنبون بابا هسی غبرگون وکاوه

څلوریځ د خربنبون بابا

بېلتانه نار می وسو په کور باندی | زه پوهېږم چه به شوی بېبس په ور باندی

له خپلوانو به بېلېږم په سر وستر گو | دواړه سترگی می په وینو دی شړه باندی

اسماعیل ستانا رو می زړگی میری کی | بېلتانه خربنبون بیا له تا پردی کی

نه هېرېږی که می بیا نه ستا یادی کی | په چېره وویر به پری سی زړه مراندی

ځمه ځمه په ارمان دیون می دی مخ کڅا ته | دیانه شوری به اچوم وترخ ته

ستاسی یاد بهی وی لبس زړه وسخ ته | که دا مځکه غورځوند تول اشی لاندی باندی

نقل کا چه خربنبون بابا ولاړ په مرغه کی هیشت سوا وهلته هم وفات سو په کال هجری

و ۴۱۱ سنه وروسته ی زامن هم په غوره (مرغه) کی اوسیدله او د کاسی اولاد بیا ره تر

ولاړه د کسی غره او پښین په لتو کی هیشته سول او د کند او زمند اولادونه چاره

سول او ولاړل د ننگرهار او خیبر او پیښور لتی ی ونیولی

ذکر قدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریا خیل سرښنی علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولی شیخ متی د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خلیل زوی و خلیل
د غوریاغوریا د کند ابن خرشبون زوی و چه حضرت سربنی قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و مانه داسی نقل وکا چه د خرشبون علیه الرحمه مرگ په مرغه کی و
او اولادی هم په ارغسان او مرغه او پښین کی سره خپاره سول ځینی ورڅخه د
ژوب او کوبړک غږ و ته او امران او حسن د شیخ متی ورونه په پښغه غږه اوسیدل
چه وروسته د مشروور په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا وبی بی خالا دده
خور په پښین کی و چه هوری ی زیارت دی یو بل ورور ی و په گرمام کی شیخ دی
نقل کا چه شیخ متی قدس الله سره په کال هجری ۴۲۳ زیږیدلی واو په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له روده په غاړه وفات سو او په پښغه غونډی لوی شیخ دی چه
کلات باندی نقل کا چه په پښغه غونډی هشت اوبه نه وی او ولی ده لی پیښتانه او اولاد ده
چه په دوبی دده له زیارت ته تلل د ترنک له روده به ی اوبه ور سره وړلی یو ورځ
شیخ محمد زاهد ده مشر زوی دده په زیارت کی دښه دیر تږی وکه ی نقل د متی بابا
له قبره سره نژدی اوبه را د غور ځیدی او هلته بها نده چینه پیدا سوه دا اوبه تر
اوس هم بهیږی او زایرین یی څښی نقل کا چه شیخ متی بابا لوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوندمین سری وده اولاد و لاپل او په پیښور او بدرنی کی میشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه راوتلی شیخ زهیر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او ددین مرشد و په غنډان کی ی یو کتاب وکښلی چه نوم ی و دخدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او د اسی مناجاتونه ی وویل چه د هر ونه ی ویلی کول دغه یو شعر بالخیله پلار او ریدلی وچه نقل ی کاندم

شعر

پر لو یو غرو هم په دښتو کی | په لوی سهار په نیمو شپو کی
په غارو بوغ او په شپیلکو کی | یاد وی ژړلو په شپیلو کی

هو ل ستا د یا د ناری سوری دی

دا ستا دمینی ننداری دی

څنډی زرغون که په بیدیا دی | د بربنا خوانه یه خنداد ی
ترانک چه څر دی په ژړادی | دا تول اغیز دمینی ستا دی

تو له ښکلا دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پاسه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ملا سرو بناندې ښی سپین دی | یادسپوږمیه تندی ورین دی
که غړی ښکلی پر تمین دی | لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا داپلوشنه ده
دا یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غرونه زرغونیږی | دشروندو ږمی بکښی چلیږی
بوراوی شا وخوا کیږی | سترګی لیده وته یې هیښیږی

لوی خاونده مقتدرته یې
تل د نړی په ښکلایده یې

خاونده ښکلی ستا جمال دی | ښکاره یې لوی پلو کمال دی
که ورځ که شپه که پری کال دی | ستا د قدرت کمکی مثال دی

ستا د لو رو نو یو رنا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه می دا ستا د مینی کور دی | سوی د عشق په سوځنده اور دی
ربی وتاته ستا پرلور دی | بیلدی یې شی دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو بنا دی
که نه وی د نمر نور بې باد دی

په غرو کی ستا د عشق شیلکی دی | د دې نړۍ په عشق سمې دی
که غنچه که وو په که پنډ نړۍ دی | ستا د جمال څرک هر شی دی

چه پر دنیا می سترګې پرې سوی
ستا د جمال په ننداری سوی

نه هسک نه محکه و تور تم و | تیاره خپره و هتول عدم و
ندا ابلیس نه ی آدم و | ستا د جمال سو چه پر تم و

په سو هنګامه هنګلی دنیا سوه
رڼی خلق
د پنځ پر لوری ی رڼا سوه

مزه چه څرګند پر دی دنیا سوم | د منګلی ځ به تماشا سوم
ستا پر جمال باندی شیدا سوم | لخپلی سپتی راحلا سوم

په ژړا ژاړم چه بیلتون دی
یمه پردیسی بل می تون دی
ژی بای

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړیو ولې متي ښاړې | سوړې ی اوړی غاړی کي هلړی
څه غواړې څه وایي څه باړې | خپل قوت او کور و کلي ګزاړې

چو نه چه بیل سي ینمد خواسي
تلی د بن په لور ژړا سي

نقل کاوه سي چه د شیخ متي علیه الرحمة کتاب د خدای مینه به تل دده پر هدیره پروت و او وګړیو به هغه یار کي نه غول او هر چا به ویل نو به ی ژړل هغه وخت چه مغول راغلل هغه کتاب ی واخیست او وروسته نسو څرګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امیر کروړ زوی د امیر پولاد سوري غوري نقل کا منبدة الواصلین شیخ کته متي زی غوریا خیل هچیل کتاب لرغوني پښتانه کي چه دی نقل کا له تاریخ سوري څخه چه په بالشتان ی لیکلی او موندلی و شیخ کته علیه الرحمة هسي وایي چه په تاریخ سوري کي راوړي چه امیر کروړ د امیر پولاد سوري زوی و چه په کال سنه ۱۳۹ هجري د غور په مندیش کي امیر سو او جهان پهلوان ی باله وایي چه د غور کوټونه او د بالشتان او خیسار او تمران ماني ده بر کوشک ی نیول و نیول او د رسالت له سهول ی په خلافت کي ډیر لوی ملکونه و کړل نقل کا چه امیر کروړ ډیر غښتلی او پهلوان و په یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاورو سره جنګیدی ځکه ئې نو کروړ باله چه معنی ئې ده ټلک او سخت والی چه امیر کروړ به په دوبی زمین دارد رکی وا دهستهٔ ی مانی درلوده په کښتی د مندیش پشان وا او په دغه ځای کښې ئې ښکار او عشرت پتاریخ سوری کې راوړی چه دا امیران له پیړیو پخو او بالښتان او بست کې وه او دغه سوری نومی له اولاده دی چه د سهار له پینته و امیر پولاد په هغه دعوت کې شریک وه چه ابو العباس سفاح د بنی امیه سره جګړه کړی له او ابو مسلم ئې هم مرستی وه پتاریخ سوری کې محمد ابن علی البستی داسی کښلی دی چه د عباسی دعوت پجنګو کې چه امیر کروړ له د میری سوبی وکړی نو ئی دا بیتو نه وویل چه ویاړنه ئی بولی هغه دادی چه شیخ کته علیه الرحمة تاریخ سوری نه رانقل کړی دی

ویاړنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی ملا اتل نشته | پهند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته | ملا اتل نشته
غشی د من می ځی پر یرښا پر میرځنو باندی | په ژوبله یونم یرغالم پر تښتیدونو باندی
په ماتیدونو باندی | لما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی هسکی نمنځ وپویام | د آس لسور می ځمکه ریږدی غرونه کاندم لتاړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم ایوادونه اوجاړه   لمااتل نسته

زما د توري تر شپول لاندې دي هرات وجروم
زه پېژندوي یم پېروم

غرج و بامیان و تخار بولي نوم زما په اودوم
لمااتل نسته

په مهو زما تښتي لوني داري د ښمن راتخه
رپي ښه یون راتخه

د جیرنو الرو دي پرخندو چم تښتي پلن راتخه
لمااتل نسته

د ښه رنج سوبه مي د توري پیخ سوروکړه
ستر مي تر بوروکړه

پیا داري مي لو یاوي دکول د سوروسه
لمااتل نسته

خپلو دګروهره لور پیرزوینه لوم
تل ژي ودنه لوم

دوی پیاد ینه سنبه باهم بنده ګروزنه لوم
لمااتل نسته

پر لویه غرو مي وینا د روي نه پښنبه ویتال
پور څو شپو میاشتو کال

نهی زما د نوم مي بولي پر دریځ ستایوال
لمااتل نسته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سور نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د ښي وینا خاوند و ده په هر کله شعر ونه ویل پیلال ۱۵۴ سنه هجري د پوښتنې پخنګو لبن مرسو او د تهردو دروستي ښاوي امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او لبست او زمین داور بې محکو خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شیخ اسعد سوری علیه الرحمة — شیخ کته پکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری
سی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی اوسیدی او هلته د سوری خاندان پپادشاهی کی د دیر عزت خاوند
و شیخ اسعد د محمد زوی و په پکال ۴۲۵ هجری په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد
علیه الرحمة د دیر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازی پر غور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله
علیه سره جګړه وکړه او په آهنګران کی ی محصور کا په دی وقت شیخ اسعد هم د آهنګران په
کوټ کی و هغه په سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری و نیوه او بندی ی بوت غزنی ته
نو امیر محمد سوری په غورا زره وراوعادل او ضابط امیر و له غزنه دبند مړ سو او شیخ اسعد
په دوست ود امیر محمد سوری پر مرګ ی داسی ساندی وویلی په یوه بولله کی چه قصیده
په عربی ده

وله فی القصیده

د فلک لچارو څه وکړم کوکار
هر غوټول چه په بیدیا غوریده وکا
د دیر عزتونه د فلک ټپیره شنه کا
د والمن لسره لول پر یاسی ګمرسی
په لبر مدی زمری ریی زنګلو کی
هم ی عشتی سکښی د ال د ژوبلورو

زمولوی هر ګل چه خاندی په بهار
ریژوی ی پانی کاندی نار پنار
د یر سرونه کا تښتاوړ ولاندی زار
د بی وزلو وینی توی کاندی خونخوار
لاړو کوبه ی د اری تیرو جبار
رستان ځنی خغلا کاندی کا پیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکړېږي پېغښتلیو
پیوه گرد ښتې پر یاسې لبرمه
څه تیرې شه ظلم کاندې اې فلکه
پو یېر نژلو لور نکړې پزړه لراپېږ
هیڅ روغې ې په زړه نشته ستا له خوره
له تیر یو دې اوښې څاڅي له اور یخیو
ښه لاس و اخلې لحور ښه لورې
ښه زړه وسوځوې په هیچا باندې
ښه وصل کړې یین لیل مینه
ستا له لاس دې پراته ژوبل نه گیروې کا
کله غوڅې کاندې مړا ندې دزړه گیو
کله تکې واچوې پر نامه ولیو
کله غور ځوې واکمن له اوړ پلاز دلو
ز مو جیبر ذره لوذ دن بیا یو عشق ووشته
پر سورلیو باندې ویر سپر یووت لیا سه

دا فلک سپرو کا څه کا بې کراره
نې عشق نه لذې وی نې سپاره
ستا له لاس نه ی هیڅ گل بلیه خار
پر ښتلیو او ښوې د غم ناتار
بیلوی په ژړا ژړېین لیار
چیني ژړی یورت ورت ستا له ښار
ښه ملا کړې لبې وزلو له ترار
ای رنافت
ښه پیلوړې له گردښته له مدار
ښه درملي تېپونه د افگار
مېر پلوته تېپي زړه ونه یځار ځار
کله تیرباسې وگړی هو بنیار
کله شیرې کړې گریوان د ښځې چار
کله کښینوی پچا ورو کی بادار
و د ژو بلله په دې عشق هزار
محمد واکمن چه ولاړی پیل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سوا سیر پلاس د میر شمنو
په سماوي و دان آهنګران و
د محمود د زړو بلو سره پلاس کښیوت
تنګیالیو لره قید مه ښه ده ځکه
سر ښري ی غوره خاورې ښایيره کا
پدی وير د غور وګړي تور لمړي سول
ګوره ځاځي رڼي او ښي لدې غزوو
نه ښځه زرغا د غزولو د بيد يا ده
نه ځتول بيا زرغو ښړی پلا ښو لو
نه له غرڅه بيا راځي کاروان د مینګو
د پسرلي ادره لو دي اوښي تو يند
دا په څه چه محمد ولاړ له نړۍ
نه ښکاريږي ښځه سور د سور پلیتو
چه په ښځليو په ښځا پکي څند له
ښځه غور په وير ناتار د والمن کښیوست
لاس د مات سه اى فلک چه د و کا

اشغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمیکند و پر درست جهان اوځار
چه غزنه ته ی باتلي په تلوار
سه ی والوتله ښکته پر دی لار
د ننمر یوړ بیرته کله وی ځوار
پدی وير رنا تياره سوله د ښار
د اکر ونګي سانډي لي پښور بار
نده زرکيو پیسا دی کمتار
نه با مي بيا صيده کا په کهسار
نرا دروې غور ته بيا جوپي د ښار
مرغلري به نيسان نکړي نثار
په وير نده ی سو غور لټول سوګوار
نه ځليږي ښځه لمر پر دی دیار
چه په پیغلو کا اتن قطار قطار
ښځه غور سو د جانډم غنډي سوار
محمد غنډي زمري د مړيني ښکار

امیتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین زرگی فلک ولی لا ولاړ ی | ای د غور غرونو پر څه سنوی غبار
هلکي ولي پر پېښ دلو پېر لوزي | لاندی باندی سره ورکړی داشعار
په زمری غندی والکن ځي لچپان | په ټوک کړی په نړی باندی قرار
هیڅ پتا ای محمده د غور لمر وی | په نړی به ندوی ستا د عدل سار
ته پر ننګه وی ولاړ پېنګ کښي مړ سوی | هم په ننګه د په ننګه کا ځان بجار
که سوری د پتنګ پر کاندی دیر معسول | هم بو یاری ستا پښتوم ستا په تبار

پیجنت کښي د ده تون پزموې واکمنه
هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د ښکارندوی علیه الرحمة په د غور و پوه سه پدی چه شیخ کته متی زړ رحمة الله علیه کښلی دی یکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه ښکارندوی د پښته د غور و او کله کله به پنځ ند اوبست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید او د غور دغیرو ترکره کو لته ال وښکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سام شنسباکی بپادشاهی کی هوز او د درناوی خاوند و او هغه وقت چه هغه سلطان پر هند پرغل کاوه ښکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر و کی واه هسی وایی چه ښکارندوی پیمانه کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستایي قصیدی لري په بولې دی محمد ابن علي دایي په سبب کښې ماده دلوللو غنت
کتاب وېدی او دا ښه ځی دغه بولله په د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښله

القصیدة في المدح

پسرلی شکلونکی بیا کړه سنګارون
بیای ولوئل په غرونو کی لالون

مخکه شنه د سنونه شنه منی شی سوی
طیلسان زمردی واغوسته غرون

دنیان مشاطي لاس د مجید ودی
مرغلرو باندی وښکلل بنون

دغیتولو جنډی خاندی وریدی ته
زرغونو بنو کی ناځی زلمی جون

لکه ناوی په سور تیک په تندی وکا
بسی وګانل غټو نو سره لیسولون

مرغلري په اوروه وخونو لیه
پټلا ی سوه راند خپاره د ښتون

زرغونو محکو کی ځل کا لکه ستوری
چه پر هسک باند ځلیږی سپین ګلون

سیینی واوری ویلیده کاندی بهیږی
لکه اوښی د یین په ګر بوانون

هر پلو رڼی والی بهاند نخاندی
له خوښید سروهی له سینګرون

هر پلو د ګلو وږم دی لونلی
تو اراغله له ختنه کاروانون

د میبح په پوه مړو رونداون بیامند
پسرلی مګر مسیح سو په پوکړون

له مړو نخا وروی آغلی ګل را ویوست
وچ بیدیا او غذی کړ له جنتون

سری جاجی په راشت کړ رامشنګرو
ګیهځ چونی چه په بن وکا بو غونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بریښ چه بنغ د چو نیو نغوړیده سي
د زلما تاپي ماغلي دي پر جنب یو
د پو پلو څخ سور کړي پسرلي دي
د هندار و په تیر غرون سپین د هنگن دي
پخور ځنګ غور ځنګ لخولي ځګوند باسي
نند چونی پستایه د جنډیو موږ سي
د تشنب د کهالد ختلي لمر دي
د بندو اورو ی درست ایوا د ورغونکه
پزابل چه د بري پر نیلي سپور سي
نه يې شو که څخ تدري د میر ثمنو
د اسلام د دین شهاب د بري لمر دي
هره پلا چه دي پر هند وسند یرغل کا
په پسرلي چه ي تیزون په اټک وکا
نه به د ململ غندي روڼ ستوري په سنګ ځلي
نه به داوي جګړن د سفیا پلو ړي

توا چندني سره پیودي اشلکون
لکه پغلید غنتي کاندي مکیزون
یو د بل پخاره اچوي لاسون
چه پړاو ورو باندي ځل وکالمرون
لکه شن باتي شنا کاندي سیندون
نند موږ سم د سلطان لصفتون
د پسرلي په سود و دان لده رغون
له قصداره تر دیبل ي یو لون
پلا هوري د میرانی گزارون
نه ي تورې ته تینګیږي کلک دالون
تور ستهان ي کړ رنا بجها دون
رڼوي توره نري په شهابون
خاره خاره ترې سو للدزړون
که شه پو رتدسي لخوره د یر میرون
نه به نرې څوک د هند چاره سهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمي په غور سره راغونډ کا
يو ځاوند شهاب الدين دی چه ی وکا
په جوړو جو يو جگړن ی هند ته يون کا
ښن پسيند باندی تيريدی پر غل کاندی
څپان سيندی هم لړاړه ايلا ی کا
پيهر کال اتک د ده بند راغلی کاندی
پښتو ځا ښکلی زلمی چه زغلی هند ته
زړغوني ځنتی اغوستی وی دی مړونو
هر گيهځ چه لمر څرکيږی له خاتيځه
که بريځ وی له غږمد وی کړ برملوی
د شهاب جگړن به نه کښينې لږ غلو
زمری کله کاږی ځان له پرغلګريو
يا به جنګ کا د پر يو ريتی پهندی
يا به وران ما بود تو تو ن د بمبهو
پرنا ادسی ته تل د دين شهاب

د داوسا توری به چری کا ځلون
په بر لوری هر ايواد ته يرغلون
چه د غور بادار هيبت وکا زغلون
په پرتم ی زمری ريږدی په زنګلون
پر اوږ و ويری د غوريانو به ايرون
غوږوی په ځنهو د خپل پاسته سالون
لوا غليد پيغلی کاندی اتهون
بت بيد يا هم پسوللی وی ځانون
څو چه يو نا د لويديځه ځنډون
که لرمل که لمر لويده له تر ملون
نه به پرېږدی دا زلمی خپل پهيرون
څوی نکامات متون ورميږون
يا به پرېږدی هم پدی چار سرون
يا به لسره کاندی يو پيو ايوادون
نوم د تل وه به ديځ په تنمز د لون

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوار به سي ستا په توره د هند لوی بلد | څوک چه نشت کړی له ننګه بود ټولون

ستا پېزېر مه د خاوند لوی څښتن وی

سوړ به نو ستا بر سته یونه څو چه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه

په لرغونی پښتانه کښې سی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند
په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږېدلی او په بست کی ی له علماو او فصحاو څخه
لوستنه وکړه او وروسته ورا په عراق ی پېلو طو د ویلو اشمد څخه سمع وکړه او ابن خلاد
چه څرګند و په ابی العینا سره ی په بغداد کښې عمرونه تیر کړل او له هغه د عربی بلاغت
او اشعار و لوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا ته راغی دری کال وروسته
په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت
چه دده استاد ابن خلاد پیتر کوی وند سو نو ده به ی خدمت کا او د هغه څخه بدی خوابه
شعرونه په ادب کی د عربو او ویله ابو محمد عربی څخه په پښتو د خپل استاد د ویر شعرونه هم
را ویړلی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و ډیره شعری درهم ستایلی دی
او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو را اړولی دی

شعر

زه هم بنده د دنيا کاندي چه ي وينه | د خاوند پلاس کښېږد او درهمون
ژبور ورله ورځي دنياي اروي | د درهم خاوندان ترڅو ي پوره ...
که درهم ي ځني ورک سوسي نتلي | پر نيري ي پېخړو پيښ ندون
که بدا ي سوځي ولولي خلق وايي | د دنيا ده رښتيا ننه له رشتون
که بي ورلي ووايي رښتيا خبره | نور وواييي داخو سوځي دي تيرون
هو درهم ښندي پچاله لويه برخه | د درهم د خاوند هرځاي پرتمون
درهم ژبه ده له څوک ژبور پيږ تون | ده وسله که څوک پکا مندي قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو يو کتاب کښلي و چه په هغه کښي د عربي اشعارو فصاحت او بلاغت بيان کړي وا او نوم ي و د ساو و برهد

ذکر د عارف رباني برهان الواصلين شيخ تيمن رحمة الله عليه زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاوليا، چه شيخ المشايخ بستان بړيڅ کښلي دي پکال ۹۵۶ سنه هجري قدسي داسي نقل کا چه شيخ تيمن د شيخ کاکړ عليه الرحمة زوي و څکه چه دي د غوربري غزانه و لاړ او هلته هيشت سو نو خلق ي اولاد اوس پکا کړد کښي

منشيري

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو په اصل دوی د کاکړ اولاد دی او دیتیمن رحمة الله علیه زیارت عابد او ولی و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و دیتیمن لغوره راغی او په ورب کښې د کاکړ بابا په ځنګ کې پرته و ویده بیا وو یې او په ګجران کښې و او سید او د علاؤ الدین حسین شام په زمانه کښې وفات سو دیتیمن بابا د غه شعر ونه زما پیر رحمة الله علیه نقل کول او ما له ده خڅخه واوریدل

شعر

ګیهیځ رڼا د لمر خپره سوه زما پرګور دوی رڼا سوه

د بلیتون ورځ تور ده تیاره سوه

زغ سونا څا په چه بیلتون راځي

زړه می لړی ویری شین دی په زړا زاره مې څه نا ورین دی

زړه غوټ له او ښو مې سا دین دی

پښول نو لیږم چه تا خوان ته ځي

نه به بیایم نه به بیا راسي نه به تیاره شپه زما رڼا سي

نه به شتهي را ته پیخلا سي

بیلیږی پیر سی اوس دیوني ځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ختنبتن پارسی هیرمی ندکری   آغلیه مخ په پدیا ندکړی

اوربل دی پرینبودی واندکړی

پر ما د بل اور کړووں داغی

ذکر دکاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز   زما پلار علیه الرحمة لقد ما ته روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ وپه سنوراوک ی کورو داه پلار محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی واو د سنوراوک راغی بلمند پر غاړه په یوه کوډله کښی اوسیدی او د خالق په عبادت بدا په ونقل کا شیخ بستان له پلاره ډیر فیض ومونده په ځوانی ولایت هندوستان ته او هلته په بنگاله پسار گرزیدی او آثار د قدرت بهی تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان کتاب د بستان الاولیاء وکیښی او زما پلار رحمة الله علیه د غه کتاب په سنوراوک کښی د حسن خان بړیڅ په کور کښی لیدلی وچه په دی کتاب کښی شیخ بستان علیه الرحمة د ډیرو پښتنو اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق دعاوت کښلی واو ډیر اشعاری هم رانقل کړی ولسوروشاعرانو او خپلو شعرو څخه د غه شعر ما خپل پلار له خولې واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلدی بولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما — راسه ګذر که پر ما
دمینې اور دې زما زړه کې وریت په انګار کینا — بنې تا رونار کینا
خود به ویلېږم چې مې زړه پر تا مفتون کینا — ځان مې زبون کینا
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ولد نظر له پر ما — راسه ګذر له پر ما
وکه نظر زما پر حال چې پروت رنځور یمه تل — یو پېر ناسور یمه تل
لړزه مې څاڅي وینې سور یو بوځیل یمه تل — په اور جلبل یمه تل
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما — راسه ګذر که پر ما
له درد سوز تل ناري ادغلبلي و همه — ګر بوي سوزي و [illegible]
یو آن مې چېرې نه آرام نه تیکا ونه دېنم — نه راحت کړنه [illegible]
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما — راسه ګذر له پر ما
د خوږ بوز [illegible] لحال ته دی ای باد [illegible] کاد — یي د بې درلو همراه
د خپل غیرت پروي بستان ته کړه د مهر [illegible] — که ی له ګنا د ګوا [illegible]

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو ولد نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د امیر المفضل شیخ رضی لودی علیه الرحمة پلوه سره په دی چه کامران خان ابن سدو خان پښتون صفا کښی په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیة والصلوة والسلام یو کتاب وکیښ چه کلید کامرانی ئی نوم وړی کتاب کامران لکاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په ۶۸۶ سنه هجری کی کښلی او نوم ئی اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید سپلتان پاچا سو نو ئی ځینی وزیره پښتنی ته ولیږی چه ښخو غو به خلق د اسلام دین ته را ولی شیخ رضی راغی ده کال د کسی بچړو گرزیده او هلته ئی زیر مخلوق مسلمان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید زوی سپلتان کښی د ملا صدو لدا ستا څو سره کښینوست او لاره ئی څوړی د الحاد او اسماعیلی فرقی عقاید ئی زده کړل او وگرځیدی د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئی پر ځای نصر کښینوست او د الحاد ترویج ئی غوره کړی او قرامطه ئی را وستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه مسلمان د ځینی ... نصر ته ئی داسی پارسی کی وښیل او دوی ئی ستوڼ

پارسی

دالحاد پلورد ی تر پیل	گروه دی زموږ وکوراوه
موږ رونلی په نه پارسه	تاپتور وبتوراد د
لرغون ولی گردهیدلی	چه دی گوښی ایاده

اعمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه گروه دی اوس آیږه کم — چه پلرو دی رناوه
لودی ستا پښا مه سپک سو — کړه سر ځو مو درناوه
لفر نه موبي له کهال — لودی نه یې په کاوه
زمونږ رغاده ستا له گروه — د ور ځلوی په رغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی دیشیخ رضی رحمة الله علیه عنبر کوت د ما

دالحاد پیتور توړن سوم — زه لرغون خو ملحد نه یم
زما د بنده هسې توراکړل — که ملحد یم د د بنده یم
له اسلام نه تر پلمه — توراتو ځکه په تر پلمه یم
گروه می سخه لرغونی دی — اوس هم گروه پلر غونه یم
د اسلام پر هسک به ځلم — ده توراتو ته تیاره یم
دلودی ناوی سنتی یم — د حمید نه لوی کنهاله یم
توراتی د بښن چه وایی — زه لگروه په آیږه یم
دای نور تاسی دره هوی — زه صومن ستاسي په تله یم
ه د بښو دیناوی مغزه — زه لودی یمه ځوزه یم

عفی الله الماضین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه   سی نقل کا خواجه نعمت الله هروی نوسنه ی مخزن افغانی کښی چه په دوران د جهانگیر پادشاه ی وکښلی چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمری سکونت کا او د شیر شاه سوری په دوران کی ژوندی و سی وایی چه یو شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری کا شیر شاه خلق وگمارل چه ورلاړسی او د شیخ شراب ووینی چه راغلل شیخ پخپل کور ناست و صراحی او پیاله ورته پرته وه خواږه ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل ای شیخه پدی پیاله کښی څه خوری شیخ ویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . به که په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړی او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی به مشغول به په پښتو او فارسی او هندوی ویله د پښتو یو شعری دا دی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله باد زر سیم کله مي خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله مي تونګر کړی کله مي ناچار کړی

عیسی حیران دی پدی شیو نو
کله مي یار کړی کله اغیار کړی

علیمی ژا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښې لیکلي دي چې ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لو ابتکار کړه او د ملک لودي طایفي تخت و، هغه ډیری زماني دی لودی ټبر سلطنت ته پیهنه کښې ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات را هسي استقلال ومونده او تر جنګو په وروستو په دهلي خطبه او سکه ووهله پانی پت او لاهور او پانسي او حصار او ناګوری د ملتان تر ښند وپوری و نیول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړی او اته دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او ډیر عادل او عالم پادشاه و په کال ۸۹۴ هجری قدسی وفات سو لکه چه وایی

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تند د جلالی قصبه کی و او محمد رسول ملاتوان هوتک چیلګ بیاض کښی لیکلي دي چې په هندوستان د برسات په موسم خلیل خان نیازی هسی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په محفل کښی وویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري او ريحي ژاړي ی له پاسَ　　　کو یله بوغ نا بیلتون له لاس
په سغه لونی کوهی پخول شتا　　　دا مرحبا کاستا زموږ خواس

سلطان بهلول رحمة الله علیه په دا رباعي ولیکو په جواب ی دا رباعي سمدستی وویله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بی رعون کیږم په درکړه راسَ　　　ګوره او ریحي دداد له پاسَ
خول می د عدل بد درو روڼ دي　　　جهان بی ریب موږی زما له لاسَ

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بټک علیه الرحمة

محمد رسول هوتک په خپل بیاض بیس کښلی دی په خوشحال بټک د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا سو او دا خان خو ازمیني او غښتلی و خوشحال بټک خو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړي وکړي او داورنګزیب پاچا سره ی تر مرګه دښمني وکړه او په دغو ناوکښي مرسو نقل کا په خوشحال خان بټک د ختکو سرداری کړله او هم ډیر زاعس ی درلود په لوی شاعران و او په خپله خوشحال بټک هم د غزلو دیوان لرلی چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خمری او ریحؤ ژاړی له پاسَ   کو ېله بړغ تا بیلتون له لاس
په سغه لونی کو هر بیخول ستا   دا هرجیا کاستا زمونږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله علیه په دا رباعی ولغو بزه بجواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرغون کړم په درکړه راسَ   ګوره اوریحؤ د داد له پاسَ
خول می د عدل به درو روان دی   جهان بزیب موی زما له لاسَ

ذکرد خان عظیم مکان خوشحال خان بیګ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پجیل بیاض (پټه خزانه) کښلی دی په خوشحال بیګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا سو او دا خان خوش طبیعتی او غښتلی و خوشحال بیګ خو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړی وکړی او د اورنګزیب پاچا سره ی ترمرګ د ښمنی وکړه او په دغو تالیفونی مرسو نقل کا چه خوشحالخان بیګ د ختکو سرداری کړله او هم ډیر زاهد ی درلود چه لهول شاعران و او بجیله خوشحالبیګ هم د غزلو دیوان لرینده چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او ځله ځله هغه هم په شعر وايي او قصايد هم ډېر نقل کا چه
خوشحال بيګ د مغلو په بند کښې و او په ده د رنتهبور کوټ بندي و پښتانه ختکان ولاړل
او ده ی ، هغه بنه بيخاني راديوست اورنګ زيب لښو پخبر شو چه دی ځپل وطن
ته راورسيدی او هغه پادشاه سره ی جنګونه وکړل د خوشحال بيګ ملي اکوړه خو ميرزی
او هلته ختکان پراته دي پښتنکو خوشحال بيګ عالم او شاعر پېده شو روايت کا
چه خوشحال بيګ هدايه په فقه کښې په پښتو را واړوله او ډېر کتابونه ی کښل
او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات شو محمد رسول هوتک په خپل بياض د خان عليين
مهان د دې شعرونه کښلي دي چه زه ی هم په دې کتاب نقل کانم

غزل

پکاته کاته مې ستر ګې په خاته شي — چه خبر دي د راتلو د پاند و شي
ته خو اوس لسانه دولاړې مرور شوې — دا ځما ياري وسم ګنډن پېژد شي
چه ديدن د محبوب وکړمه تازه شم — لکه ګبنت په باران سره او بد شي
کوره تا راپاندې کومې کوډې وکړې — که په پښو درځمه دروهم زړګی مندي
بيا رمان د هغه وقت يم دريغ دريغ — که د زني سيب ی بيا د ما په خوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کار دی — لکه روح چه له وجود د یوانه شی

بخته بو بره مدد بیا راسره وکړه — چه پیغمبر کښې مې بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پوا ره و جنو یارانو

گنډی بیا مې پلید و مرغزنه بند شی

وله ایضاً

که مسجد کوری کندیر — واړه یو دی نشته غیر

یو مې بیا موند پهر ځه کښ — چه مې وکړ دزړه سیر

سخه ځای پسیر گرزم — چه تر سر سیږی طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لړی

ورند ورسه دی غیر ونږیږ

ومن رباعیاته رحمه الله

چه خرمنان دی یا ترسنده وی — یاری له دو سره و سرلنده وی

د بد دیر بېږدی په تنگسه بلا ته — بتر تر داند شکم بنده وی

وله ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار ببېلېږي په ورمونو زيا تر کا — ورمونه وايم له څوک مخ زړ اتر کا

محتاج د نورو نورو نغړو شي — سري چه خپله کتو ه پا تر کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روايت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښې کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد نورزي واو پکال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولايت هرات ته او له سخر خا د عراق د خراسان سفر وکا او د اوزبکو په جنګو کې زرغون ښکاره په سند مېړانه او غيرت په شيباني خان سيستان ته ورسيدا نو زرغون خان له د سره جنګونه وکړ ل چه د اوزبکو لښکر ډېر و مړ ل دوست محمد کاکړ بيا نقل کا چه په سنه ۹۱۲ هجري زه ولي رم هرات ته په ګلجهان کښېني مي د ملا ايوب تيمني تخ د زرغون خان د غزلو او شعرو ديوان وليد په اوراق ی و پيشمير دري سوه بيم د دوست محمد کا روايت دی چه زرغون خان ډير ضعيف سو او په سنه ۹۲۱ هجري په دير اوت کښې وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښې د الاندی دوه بيح چه مثنوي د ساقي نامې دي د ده له ديوان د اشعارو نقل کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقي پاڅه پیاله راکړه / سرور یار می پخلا کړه

او به تو یي په لنبو کړه / اور می مړ پدی اوبو کړه

پسرلی سو غنچه ګل کا / زلفي تاوی د سنبل کا

بلبلان شور و فغان کا / کړیدن په ګلستان کا

زاهد وزری صوفي څخه / شراب پیری میخانی څخه

هر سړی پیمو مست دی / دی بهار کی ګلپرست دی

پراغوښن سری منبی دی / د غټولو تنداری دی

جهان ټول سور او زرغون شو / ویچ راغه ښکلی ګلګون شو

سری ټول شور و شغب کا / یارانی کاندی طلب ه

بهار وقت د یارانی دی / بنه موسم د پیالی دی

لو ساقي پاڅه بهار دی / نن ژوندون سبا رفتار دی

دنیا پاتیه موښ بخوند / تورو خاورو کښ به لوند

په پیمانه د که لرمی کړه / بزم تو دیه پیایي کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سم آزاد — تا بناد زړه مې سینه بناد
ساقي یا څه وخت د مل دی — پخوشش کي خم د مل د
وخت د میو د لیشو دی — د پیالو د ډکیدو دی
سغه څوک اوس د بیچوړی — چه ئی جام تش نسلو ړی
مستان ګرزي پیا غولنبي — مستي کاندي پر غولنبي
لاس پلاس دی یارانی کا — په پیل ناندي تنخړی کا
مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا
نه غم شته نه بلیتون شته — نه هجو نه خلک خوت شته
تر تاو لرزه مد را سه — ساقي یو کړی مجلس سه
ما ته جام د ریل ولوره — چه یو تش مي د زړه خوره
او مي بل د زړه بکور که — لسه جیا هر څه ئی لوړه
په بل څه نوی الفت وی — ستوله مهر د محبت وی
مقول اخلاص وی او صفا وی — تیاره ورکه سی رنا وی
له زړه کم غش او دغل سی — جهان ستو له ګل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقی ستا مهر مطلوب دی | نو بهار څکه مرغوب دی
ستا لور پیرزو نوی | نو بهار به په څه بند وی
خوند به نکا رنګ د ګلو | بی مستیو بی له ملو
نه به بزم لشور تو دی | نه نغمی نه به سرود سی
جام به تش د آرزو سی | ورک به جهر او پیرزو سی
لو ساقی پاته بهار دی | بزم تا له امید وار دی
یاران ناست سرنګی څلور دی | ستا د جام په امید نور دی
تر هم راسره عنایت کړه | بزم تو د محبت کړه
سرو ملو څخه دک جام کړه | د یارانو ی انجام کړه
چه سور بزم همی تو دی | د رنګ الو غوږ و سرود دی
د جهان ویرو غم بیرکا | یو دم بند په عشرت تیر کا
په په ځخ کی مو بلیتون دی | لجهان سبا یون دی

دز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکرد الله تعالی پرحم تو مرد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابر خان زوی وچه د
کاکړ بابا د زیارت د پاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی بیرته
پیکال سنه ۹۲۹ هجری ئی یو کتاب پښتو نظم کړ چه نوم ئی دی غرغښت نامه د اکتاب
چه ما ولیده ئی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او ډېر شیتنو خلقوی روایات راجمع کړی دی دغه کتاب زما پلار
په لتو د کښی مینده لی وا و زه هم په کښول کښی موکو چنیوا او زه ئی هو په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه پخپل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابر خان هم یو کتاب مشعر
کښلی وچه نوم ئی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابر خان وفات سو او
زه پیرکور نه وم هغه کتاب ورک سوی وا او بیا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم هسی ډیر خفه سوم نکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وار و وار و ویلی وی او هم می یو څه لا هغو تحفه پیاد وی
نو ما پر خدای تو کل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سخی مشکور کا   هسی وایی کښو لکی دوی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه د غه حکایت را نقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت له غرغبنت نامی

له نیکا نو روایت دی — هسی تو لګ حکایت دی

نور محمد کاکړ راوی دی — چه ی فیض تل جاري دی

د نیکو نو له خولی وایی — چه غبنت ی راته بنایی

چه کاکړ ینکه زاهد و — لوی ښخبتن له تل عابد و

تل تر تل سي عبادت کا — پر دی لیاری ریاضت کا

شپی ی رنی په لمانځو وی — په ژړا و په نادو وی

نه ی خوب نه ی خوراک و — عبادت ی ژوند و زواک و

چه به کښینوست په لمانځه — یا به کښینوت په ستاینه

ورځ ی تول یقعده وه — شپه ی هم یوه سجده وه

تل ی سیر دلاهوت کا — په یوه ګوله ی قوت کا

غرق به تل په ذکر الله و — هر سبا او هر بیګاه و

یو د شپه ی عبادت کا — پر ګناه ی ندامت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزلی پېښې سوی له خوبه | په شپو شپوی وو ویښتو
هسی خوب ی و لید گرانه | په غرعشت شپې بېلهانه
وایي ای کاکړه وبه | لتا خوبس یمه نیکخو یه
ستا قدم زما پر سر دی | ماسوا کښې دی قرار دی
پېښه وورځ دده لمانځه | د شپې عبادت کړه
وی پاته لتا نور دی | شپې او ورځې د پکور دی
خو جهاد دکره پرتا فرض دی | دایم ستا د غاړې قرض دی
یو ورځ جهاد افضل | تر ملو کلو لمانځل
خوک چې تل لمنځ وروژه کا | په جهاد بدی یو ورد کا
طری شرع ددین همدا دی | بیا خدمت د خلق اعد دی
لتا یا ته دواړه د نیه | ځان خبر کړه بند لند د نیه
توره واخله مجاهد شه | د لوی خدای ددین قاصد شه
د خدای نور پر جهان خور کړه | داخدمت ی پېڅان پور کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د لېښېږ عباوت سي | خان د خلاص لا معیت کی
چه له خوبه ویښ کاګړ سو | دغزا پر خوا نو مړ سو
زغنه خول ی آراسته کړل | دغزا عشق تیره کړل
هرات خوا ته په تلو تلو سو | د سلطان غیاث لملوسو
ویکړه هوری بهادون | د سلطان ملشو پهلون
څو هوری تر دنیا تیر سو | دغازیانو پیتول شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو | بنخ پېخاور و د هرات سو

میره هسی ځوندون کاندی
مری دخدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه   محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجمل بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پېښور ی ژوندون کا پلار ی عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبدالرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی تحصیل ی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له هغه ځخه ی فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهات ته هلته ی هم
سبقونه ولوستل او هغه عالم سو په ځوانی ی دنیا پرېښوله او اکثر به په غرو گرزېدی
او کله به ولاړ د هغه شان پرخوا او د خدای عبادت به ی کاوه د دنیا په کار به نه
مشغول کېدی عبدالرحمن بابا یو عالم ربانی او عابد سړی و او ډېر شعرونه ی د خدای تعالی
جل جلاله په محبت کښې ویل او په پښتو کښې په رحمان بابا مشهور سو په سنه ۱۱۱۸ هجری
وفات سو خلق ی تر اوسه د پېښور په هدیره کښې زیارتونه کا او دده شعرونه لولی
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان سته او ډېر ډېر پېدا کېږی سی وایی فقیر محمد
هوتک غفرالله ذنوبه په ظل الله پادشاه جهان شاه حسین کاتبان واستول او
له پېښوری د عبدالرحمن بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زیادوو کښل او اوس ډېر دی فقرا او د خدای دوستان د عبدالرحمن با
شعرونه ډېر لولی او خوښوی او عام خلق فالونه پر گوری حتی په پنجمنی هم دا
کتاب ډېر وایی او خدای تعالی دده په دنیا کښې هم برکت ایښی دی چه د هر خوږ
زړه دارو په کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار سی نقل کا چه په
قندهار کښې د رافضی گرگین خان جور و ستم تر حده تېر ی وکا او خلق د خدای هسی حنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذاب سول چه سحرګه خو بش سول نو دوی په کوکران کښی مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میرخان هوتک سنالم خیل ته ولاړل او له هغه نه چاره د کار طلب کړل او لټو لو
او ویل هر ډول چه ده ی وینی خپل ګرمی هغه مغفور یوه ورځ تر ماښامه له لوړو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسې ی تړون وکا چه ظالمان مړه کړی او خلکو ته
له جور و ظلمه وژغوری په پای کښی حاجی میرخان علیه الرحمه دویل راسی چه عبد الرحمان
بابا قدس سره هم ویو بیتو چه د ده دیوان ی خصوص کاهی شوی وند و بیت

زه مکتوب غندی په پټه خوله ګویا یم	خاموشی ځما تیری کا تر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده ز ملکه امان چرګ	سمندر بویه چه زیست کا په اور ځما

د غه جیتوندی ولوستل هغه مغفور حاجی اولس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتره ده لکه چه په پټه خوله داکو ښبش کړو چه ظالمان
ر سی چه مناسب وقت راسی نو به زه پرتاسی بانګ وکړم هغه وقت باید ټول تیار یو
و ظالمان له وطنه وباسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میرخان
د اولس مشران او خانان راوبلل او په ماښخدی بهر ګده کړله او ټولو په قرآن قسم
وکا چه د ګرګین خان ظالم له جوره ځانو نه خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور له رحمان بابا تحفه دا بیتونه ولو ستل   بیت

په اسمان یې چې پټ کړی سیماب و | خدای وماوته منګا ډکې سخه مخ
چه رقیب را ته ترلی په زنځیر و | ښه پل حبیب را بانده پر امانت هغه وبیه
پو حال ی منت بار ادمی رحمان | په صدقت کښ د خلو نشته د لو په بیا

نقل کا چه د خدای په قدرت د غه ورځ پر اسمان اوریځ هم وه چه حاجی میر مرحوم
دا بیت ولوست سخه کړی لمر ښکاره سو اوریځ ی له مخه بسته سوه خلقو هم د غه
یو الهی مدد وکا نه ده او بیا نو جنت مکان حاجی میرخان خاتمه وویل دا دی د
خدای تعالی مهر او لطف هم زمونږ ملګری دی او س نو وقت دی چه توری نه تکیه
وکا نه وا وکا نو ان له د نبمن وژغورو سخه وچه په ۲۹ د ذیقعده الحرام ۱۱۱۹
هجری او س قتال سول او د جنت مکان حاجی میر په مرد په قتل باندی ورشو تل او
د ښمنا ن ی قتل مړه کړل او س په نو کاتب الحروف عفا الله د نو به د عبد الرحمان
بابا شعر و ن را نقل کا

غزل

زه دا هسی دیوانه د مجنون چا کړم | له رواج له رسوم بیرون چا کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بېرم په دا چارې پما ټوک ه | لیونۍ د خپل شاه په افسون یم لړم
له مې سترګی تورم بانه لو مدعمره ده | دوب هېد ښندې پخاک په خون یم لړم
لوان توفیق څو دغمتو را تحۍ ندو | په غمتو ه روستر ګو مفتون یم لړم

رحمان هیڅ لیکلد ښانه خبر نوم
په دا سی نه زبون او محزون یم لړم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه — سبي وایي کاتب د دې کتاب محمد چې
ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښې لیکلي دي چې شیخ محمد صالح په قوم الوزی و ډېر
جید کښې او سیدی او عابد او عالم و چې وقت کې په بدرین تیر او ه او د خلق سعد
ارشادي کا نقل دی چې شاد بیگ خان د قندهار صوبدار شیخ محمد صالح د غوښت
چې کابل ته ولاړ سی او هلته حلقه ته فیض ورکړي او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت
وکا شیخ محمد صالح ور ته وکښل چې ماله طمع د عزت نشته او په دنیا پسې تګ نغواړم
زما داسي مقصد دی چې دنیا ما ته را سي نه چې زه ولاړ سم دنیا پسې کډ زما عزت
عوامي ما پرېږده او په دنیا پسي مې مه مسافر کوه چې د غه خط ورسید
شاه بیگ خان وویل زما هم ستا عزت مقصود و نه بې عزتي سبي وایي محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ملا الله یار د خپل شیخ پیشامد وکیښ کتاب چه تحفهٔ صالح ی نوم دی په هغه کتاب کښې
د خپل شیخ علیه الرحمه احوال او خبری وکښلی او دده اشعار ی یکښې ضبط کړل چه له هغې
تحفې دا غزل دی چه شاه بیګ تر دی کښلی

غزل للشیخ محمد صالح

دیلی دینی فیض هر سبا وړم | بېهوده منت بولی د لوز چا دړم
په اشنای د شېی نا څاپه پلاس کښېوت | روښان زړه یکو څل پتیلی پیما دړم
پر دنیا له تجارت شوک د دنیا کی | زه د عشق ښوروپیا زار جار د عشق سودا دړم
دیلی لیدل د رب په پېهانه کی | خزانې که دد ی ټول جهان پښا دړم
کر پیر تخت می د سلیمان هم سور کړی سری | عاقبت فنا و روته بنده عمل پیشوا دړم

بیلا رعشق خوشحالی پر ما حرام
زه صالح که به خوله خوښ یم زړه ژړا دړم

غزل وله ایضاً رحمه الله

په پرده ی غیبی ترخ سی د چشمانو | روغ به نسی پدا رو د ستو ملیا نو
چه لو ری تن ل نخه خلاص پرده رنځور دی | دا دزړه دارو بو به نکړه حکیمانو

مگر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی کاد خوار انو رنځورانو
هیڅ اثر اباندی نکاند عالمه | نه درویل درو تو هر د ناصحانو
نصیحت زړه څواړی زړه نشته لوځوک | زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح ځندی د زړه پوهیږ پایی
نور دولت په دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره اولی   په تحفه صالح کښی سی راوړی
چه شیخ علی سرور شاهو خیل لودی وو چه د هندوستان پټانانو کی دیره واو خاوند و د کراماتو
او خوارقو چه خلقو به هر کله ځنی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هروی راوړی
چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به ور ګرد هیدل په تحفه صالح کی راوړی
چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کاو او وعظونه او د سوالونو ځوابونه به ی ویل او د تصوف
مشکلات به ی حل کول یو ورو یو سوال ځنی وسو چه پیس ترا هر لحظه مرګی رجعتی است
مصطفی فرمود دنیا ساعتی است څه مقصد لری زموږ مرګ ورجعت کله دایم او
مستمر دی او که دا مرګ ورجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد الممات
متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی بیقه عارف ربانی سی جواب ورکا

په

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بلنه ذات دا شما ثابت دی او بدن متحلل دی بیتی وایی
اَنتَ اَنتَ لَا یَبلَیکَ فَاِنَّ بَدَنکَ فِی التَّحلُّلِ وَلَیسَ عِندکَ مِنهُ خَبَرٌ فَاَنتَ وَرَاءَهُ ای شیا
د غه مرگ و رجعت بدنی دی نه ذاتی او بر کله په تحلل و موته سابقه ذرات لوی پر ځای د ربړی
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه په مصطفی علیه السلام
وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رښتیا کوی په تحفه صالحین کښ د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار
دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه پیچا زکی
د حق نور وینم پښتو گو د ایاز کی

د رست وطن را ته دریاب شو بی دیدن
دید می نشی مگر خدای می سبب ساز کی

که زه می شم هم لگور کړم سر پور ته
ناگهان چه می دلبر پورته آواز کی

د می سر غوځه د رقیب بیتیره تیغ سی
هم به ځم که می دلبر غوښت په مهر و نازکی

زه و یار ملا ما نا ست و یو له بله
پر غماز د باری کا بنی د غم ساز کی

گران بلیږنون به د دغو مینو و یله
چه تل ناست وی تر ابت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت نقش بی مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دي غفرالله لهم

ذکر د اشنای بزم ګران ملا باز توخي   ملا باز توخي په الغر کښې اوسي او په

اصناف د اشعارو کښې استاد دی غزل او رباعي وايي او د شاعرانو انباز دی او زما

په محمد هوتک سیم همراز دی ملا چه قندهار ته راسي زموږ مجلس پیتو دوی او یاران دده

له لطافت د طبع ممنون   ملا باز مبادي د علومو لوستي او په فقه شریف کښې تیار دی

له منطق او حکمت لولي او خپلو شاګردانو ته دي درس ورکوي د محمد په ابتداء د ځوانۍ

تللی و او په هندوستان کې له استادانو لوست کړی   لطیفه

ملا له ملاقات ملا باز راغی او په قندهار کښې نه ما میلمه سو دستي ما چرګ حلال کا

او طعام می تیار په دسترخوان راغی ملا باز دغه شعر وواید

شعر

پر لوړو دی زمری | د باز برخه یو چیچی دی
د باز خیمه زړی د نمر ښنو | اوس می بس اپینګلی ورڅی

ما ژر جواب ورکړ چه سپین دی ... حلال ... او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا ... ده ... له

... ده بلبلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پرتخنګ راسه لیلی تو می نژدی سه لډل | ییمه نر تخی چه می ونه تخمی پخوبه زړه نګو
راسه پرتخنګ راسه لیلی ولی لماکړی بلیتون | دا ستا لعمدی زړکی دی پیرودینو کللګون
که هر څو تسبتم نه پریږدی می ستا د عشق شو اخو ان | زه نخلا سیرو په لغما زیه ډیرد ند پتیں
راسه پرتخنګ راسه لیلی چه دیرزړه کم ملهم | دا ستا په عشق کی می ترشا کا د دنیا واړه غم
حساب کتاب مجلس می واړه کاستا مینی برهم | لا ور در زه نسته چه د کښینوم د دو یکو کمل
راسه پرتخنګ راسه لیلی چه دیرزړه کم بوری | کبجل درو انخله د واړی ستر کی بډ زدم زری
لیدل به ستا دمخ کوم اندیښنی نکم بوری | پکار می ندی ستا بی مخ د جنت زیری کل
راسه پرتخنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد | پرتا مین یم بی لتا می نشته هیڅ اندیښنه

زه د غره باز دم نابندی کړمه قفس کی پر شد
یو وار می خلاص که چه بیا زده کړم دوزرخیر ول

ذکر د افضل المواصرین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بنالم خیل مرتان و د مغفور جنت مکان حو ج
میرخان زوی د ی چه اوس پخوا اسی لښ پادشاهی ده او پښتانه ی پیوری آ اینم
پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ سنه هجری پیری لښ د کلات

پیدا سو هغه وقت چې حاجي میرخان د بیت الله اوا اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
اولاد اعلم علما ملا یار محمد هوتک څخه ی درس ولوست او تر دوو لسو کلو پوري د عمري
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار ری مصالح
د امور نژده کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجري په قندهار کښي وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن وا او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و پس له مرگ د ورور په قندهار کښ
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا تر څو په سنه ۱۱۲۹ هجري د شپې د نا مرغ له قهر له
بام څخه سو او را ولوید مړ سو د خپل عم تر مرگ وروسته میر محمود په قندهار کښ
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجري چه د
اصفهان د ضبط د پاره د لاړ په قندهار کښي خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهي تر غزني شاه حسین ته ور کړله او د لته لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهي ومنه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاري سوه شاه حسین ادام الله دولته دیر زور او مشهور پادشاه دی د رعایا
پر دادرسي او د داد خواهانو فریاد اوري د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې نور علما او صالحان لا ډېر دي افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ئې کتاب مسایل ارکان تصنیف کښلی
دی بل لوی عالم د دې عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا دقندهار جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ئې کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ګلدسته زعفرانی ئې په حکمت او طب کښې کښلی ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړی
پادشاه ظل الله شاه حسین په جنګ کښې مرنی دی او په هیوادو همالکو کښې ګرځندی د
غلجو طوایفو تر غزنی پوری دده پادشاهی ده او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ سنه هجری شاه حسین لښکر وکا او د بهادر خان په سالاری ئې
د شال او سیوب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ سنه په ځیله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر ګومل ئې ضبط کړل او س پر دغو ټولو محکمو دده سکه چلیږي
ده او حکم ئې ساری پادشاه عالم پناه په ارګ کښې دقندهار نښه قصر جوړ نارنج باغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته پېښه شوه چه دوه ورځ دربار کا یکتب خانه کښې او په مجلس کښې علما جمع کیږي او شعرا او فضلا
لیتولوی زه محمد هوتک کاتب د دې کتاب هم په دې مجلس کې یم او د پادشاه ظل الله اشعار
او ابیات پښتو کاتب هم او کتاب د دیوان ی مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وایي
او کله فارسي نثر یا نظم هم میل کا او ~~کتاب د دیوان~~ استاد العلما ملا یار محمد قندي قرات کا
په سهو و سقم ئې نظر کا او د پادشاه په اشعارو کښې که سهو لیده شي او علماي ئې تول
په بلاغت او فصاحت قایل دي او سماع ته مایل سي دایي محمد کاتب د دې کتاب
چه یوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښې مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناګاه
احوال وسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ئې راوړی چه لښکري ئې راوړي ملا زعفران
د باندې ورو یو کړی پس بیرته مجلس ته راغی او زیري د فتح د شال او د پښو بې ی
وکا او دا بیتونه ئې عرض کړل

بیت

صین پادشاه د جهان تنداره کوري | چه ئې فتح په لښکر و د پښو او شال کا
دا زیري ئې راوړي دی حضور ته | نو زعفران انعام پر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه زر زعفراني شال ورکا او په دغه مجلس ی ټولو حاضرینو ته شالونه
ښنه ل او د پادشاه په انعام سربلند سول هسي وایي محمد کاتب د دې کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشعار ډېر دي او ډېر ول درل خوږ دي دلته يو غزل نقل کوم چه
مجموعه د کلام اصول علوم کلام خان خوښ

غزل شاه حسين دامت سلطنته

بېلتانه دي د غمو ښېښو چور کړي هم | په تيارولي د هجران ي تا دور کړم
بېلتانه دي هم او ښکلي ز خېرګ کړي | ستا د فکر په گرداب کښې تل غبور کړم
د فراق پېري مي مبهوت و مري ته | په جهان کښې رسوا لکه منصور کړم
په وصال دي مي نابد ميد د لري | د بليون فکر په زړه کښې ناصبور کړم
د بابو عشق مي و خوړ بيځګر کښې | غمازانو په غمزو غمزو رنجور کړم

خلق ياد زما د عشق په ليونو کا
زه حسين محبت هسې مشهور کړم

ذکر د شاعر شيوا بيان محمد يونس خان — هسې روايت کا زما تر بوږ رحمت ښو ک
چه په سنه ۱۳۰ هجري پېښور ته تلی وم هلته مي ټينګېر کښې محمد يونس خان شاعر
شيوا بيان وليد او د ده اشعار مي سماع کړل محمد يونس په د غنده ال لوی پرش حسن توان و
او په قوم موسی خېل و په پلار ئي نور محمد خان له موسی خېلو نه دسي وا به سرړا علم

او په پېښور کښې او سید د محمد یونس په پېښور کښې علموته او کتابونه و لوستل او په هغه وقت چه عبد الرحمان بابا ژوندی و د هغه شاګرد سو او دشعر دیوان ئې جوړ کا چه ډېر ښکلی دی. د پېښور کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین په کښې پره ډېره اوسی او کړ شوک عالم او شاعر ده ګره ورسی ډېر قدر ئې کا او په عزت داری او میلمه نوازی کښې همت کا رحمت هو تاک حکایت کاچه محمد یونس پخپله د پره کښې ډېر باقدر کړم او ډېره درجه ئې ماته ورکړه چه یو دوه شپه لاوله په نو ... پهله یو د ... ئې زما عزت وکا او ډېره درخ ئې د اشعار بیا را ته ... ل دغه دوه غزل رحمت د ده له دیوان ماته را واخیستل چه په دی کتاب کښې ... بت مو ئه ... تعالی د محمد یونس خان ژوندی او معزز و لری

غزل

نو ... نه و پېغمبر باندی سر چا | که دیا موند شیرین وصل د دلبر چا

هر ... بت ... ستا د حسن روزی شوی | په دا حسن بلیه شمس و قمر ...

له ... پله ... خپل مهر رهبر شوی | را کاوه به د دلبر د نور خبر چا

... استاد زلفو بوی تر مشام شوی | دوباره به یاد د وال مشکو عنبر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پو وصال لیبي خوناب نسترګو ووري | په آسان نه دی بیا موندل مګر چیا
بیا بیسته ئیلي به منتومي پکو ریښ | څو جدا مله شجون ښتي له بر دیا
جدایي بي حق وریتریخ لاله کنه بیره | چه توشلي د وصال شهد وشکر چیا

ولړم تدي کا رو سپاره یونس
مقصود تعه دي مینه لي په هنر چیا

غزل وله ایضاً الطاف اسد محمد

شیرین یار څخا دواړه سترګو توري | چه یې نور د ... قدر کوري
په دنیا کښې چه بنیاد د اشنایي ده | بې له مخه د جدایي په زړې پرې
واویلا د عاشق له پره مخه | لیوني عاشق ایزار نه پیدر و مور دی
که بیدرد شا نظاره یان د کوم دي | شا د حسن خبر خلق لور بلو ري
د محبت جوري د ړوند و باندي کښیښو | خوار عاشق تر دراند بار ړانده نسمو دي
بادي یم د ښخند وارد ته نرمیږي | هغه څوک چه ستا د ستني پریرق سوزي
چه د عشق څراغ ي نوی پکوګل ښن | هغه ړپ له مرده تو نوي ګوردي

زه یونس چه ستا په مینه کښې رسوا شوم
اوس په بیا رته جار واته رانه بیغور دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاته بامهم پوښتنې

څو چې نیمه شپې ... شمې ... دیونس غمګې ... په حرام شد

... سر مد شعر ... محمد ګل مسعود ... سې روایت کا رحمت بوټانه چې په دوران

دسلو ... پښتو ... مسعود زوی محمد د وصیل سوچه پوره شا ... واو ...

... بدی ویلی او د یوه بدله د د تحفه رحمت تر بور رانقل کا چې دلته ی کا ...

بدله

چې ... په نیمه شپه ... بیل شو — اور بانډې بل شو

... دی غم لما ند ... بل شو — اور بانډې بل شو

... سوی په اور تیند

د بیخ ... سوراپ ... مرض ... شو — اور بانډې بل شو

... بنایت د ... سکو ... — وریت دی باور کړ چه

داسې ... تا پور ... نمل شو — اور بانډې بل شو

... خدای ... عزرا په محمد ګل ... — تاتند تل تل ژرا ...

... پواویلا ... الله ... شو — اور بانډې بل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شعر الزمان عبدالقادر خان ختک .... چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په

هم روایت کا چه د خوشحال بابا ختک تر مرګ پس عبدالقادر خان په ۱۱۰۳ سنه هجری کابل کی

لیدل شوی و چه د هغه د قوم مخالفان تر داغلی او دغه روان د تیرید لو خبری ی و بنګښ

پر خوا کولی وایي چه عبدالقادر خان ختک او کرندی خان و د خټکو خانانو تابع و او د د

ده مرګ په ۱۱۰۶ سنه هجری ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و او هم چه د غه کتاب کوم ماته

ده د شبګاره چه دا خان به د وفات شوی وی له دی نه خو هسی لګیږم چه وفات سوی بوی. هغه چه

اوس ی چا د ژوندانه خبری راکړی له به مړوی خدای دی د بخښی. همی وایی په

عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمروند تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د

سو متعبد او پارسا سړی و پښتانی د مشر توب کښی انصاف کا او لخدای به ی ترس کا

عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په ۱۱۱۲ سنه هجری نظم

تصنیف نامه ی هم په پښتو ګلدسته او د شیخ مصلح الدین سعدی ګلستان ی په پښتو راوړ

په ۱۱۱۵ سنه ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه ختک د غه کتاب ما په ۱۱۳۰ سنه

هجری له صدر الزمان صاحبزاده خان و بیدچه د مولف په لاسخط و صاحبزاده خان دا شوی

همی روایت کا چه په دیره ما د غه کتاب وموند چه دیو ختک بحفظ کښی و نقل کا

چه عبدالقادر خان د طریقت نقشبندیه کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

…شادي کا شيخ رحماني سعدي لاهوري پخلا فت تا کلي و د عبدالقادر خان شوونه دير
…دي نواب محمد انور د ده سلي غزلونه لکامل راوړل اوس زه دلته د لحديقه ختک تحفه د ده
…يو څو شوونه نقل کامه

غزل

…دريغ لوز عمونه ليري شولده د ل | پکښي غم د ضيل اشنا وي تل تل
…شبنم وصل د ګل پا مونده خاموش شو | تري محروم شوه په شور کاندي بلبل
…بند په ژبه د قلم شوه په مجلس کښي | شمع تا په د ضيل سوز قصد وي ل
…عاشق هيڅ نه د وجه د عشق لسوز | د النبه پري معشوقي ولګول
…فانوس په پرده څراغ نه د پټيږي | کړي مخ په پلو پټ وهاليدل
…پا تيم د پروانه په ځي ګان وسو | شمع او ر په تندي بل کړ ګرزيدل

د رستمشيد د پيارو عبد القادر کي
قدبي غمه په پالک باندي تحمل

غزل ولد ايضاً

…شه خوښ د پادشاهي تخت نه تلو | هميشه ي غم کوه د پير يو تلو
…ه مي اوس کړي پيغلو ور وي زړي | غافل مه شه د ديو سترګو د وتلو
…پيشه ي هميشه د ل آزاره وي | د محو محزون نوي د کتلو

ملا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنل کړي په زر دوزر جامو کښ | چه غاښ یې لعل و د الماس
داجل د سور تاخت نال لهاني د ی | چه بیخ کوي تخت د تیمور د سو

مغه زړه عبدالغنا در چه مرده وي
یکو خل د ننه نړی د سا تلو

ومن رباعیاته

وقت د هجران و وی لید لي | یو ځو بلبلي چه شړ ي په لي
خواري مستروي ویسي نړای | چه یې ګلونو و یاتيي پیر

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادرخان ادام الله بقا ه پدی دوران یقینه
مشهور دی په بهادری او توریالیتوالی معروف د پاچا ظل الله یاره اود بنکر و سا
د شال او د ښه کلاوي کا فتح کا او ډیر ي ې ضبط کا د بري ممنډي خواتد یه
کا هغه خاي احلی او بری ې اړ ازل په بر خد د ی یقینه ار کیني قول خلق مپره
او محتاجان او فقرا ي یکرم او سخاوت ما یه د ی د جود لاس ي زر بخښ د ی
هر کله د غریبانو دستګیری کا پادشاه عالم پناه شاه حسین ي په خطا به کا او
عوام ي په امیرالامرا یاد کا خان سالیمان په علم موکش عالم دی او په اشعار
بی نظیر شعرا و علما ی پلاس د کرم پالي او هیڅکله ي مجلس لدی لطیفو خالي نو ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عملدبنی په دوران طاق دی او پابند نه په علما، تر حاتم دی بچه لسوزه راضی علماء او شعرا سیلمه کا او دوی ته بند نی وه خالق تعالی د داکریم دوران او حاتم زمان تر ډیره تروندی، سا تی آمین یارب العالمین بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه وستر عیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب دپاره لسخیلو اشعارو څخه ما تدیوه بدله راکړه چه د نقدی غټ کوم چه کتاب له ذکر خیر د دی حاتم زمان خالی نوی او هر څوک چه ی ولولی د عاوی وکا هغه بدله دا ده

بدله

بیلتون د زور دی تر لیمو می سهار شم څاڅی — لکه شبنم څاڅی
د امرو یاقوت می یلمن کښی ستا په غم څاڅی — په غم الم څاڅی
گوره لیلی باران د اوښو ستا په چم څاڅی — څڅکه پر چم څاڅی
راغله لیلی په ښیښکی خال څڅا په گلو کوی — په سرو غنگلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی — گل په اوربلو کوی
ملالی سترگی ی کا قد په وېر ژرلو کوی — زیب په کچلو کوی
د ژوبل زړه وینی په هر گړی هردم څاڅی — لکه شبنم څاڅی
منگلی مجلی د باغ پلور محمد څڅا مه کوه — عاشق رسوا مکوه
وربیت سوی زړه می د ی حسین پوری خندا مکوه — راشه جفا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم یتیم تری ډیره ما جلبلا مدکوه | نورظلم بیا مدکوه
یم ستا لدعشقه لیونی پر ما ما تم ثاخی | غم اوالم ثاخی

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی — پدارغسان کی اوسی دیار محمد پوپلزی

زوی دی او ددی زمانی ځوان شاعر دی پدعمر درویشت کلن دی صرف ونحوی پر ملا محمد نوز بریتخ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کلدپه قندهار تدراسی کاتب الحروف ی وینی او مجلس درسره کا عشق ځوان دی او زړه یی لدلاسه ایستلی یچیل محبوب لیسی ژاړی زاری کا گریانی کا دردمن زړه لری او سترگی داوښکو ډکی لری مینی یی پدادسوی دی پر ټکوره کلی ورکـوی سوزناکی بدبی لولی او کلدپه ددړندا نو پدډلدکښی مجلس ژړوی او مجمعن زړونه یچیلو ناره غلبلو سوځی زماندد ده پر ځوانی افسوسوندکا او عشق ی جنون تدرسیدلی دی بالبداهه اشعار وایی او دزړه درد پد سوده کوی یوه ورځ دکاتب الحروف پلورکښ واوما ی دحال پوښتنه کوله دزړه یچخوالدکښیوت ژړل ی اوداید لدی بالبداهه وویلد

بدلد

للکدبلبل په بیلد گلدبل ارمان نلری | هسی بی یاوه بلدهیلدعاشقان نلر
پدژړا کاندم بیلدیاره بل مطلب نلرم | پدهسی سوربیمدیو یو بل سبب نلر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړمه نور مطلب نلرم — په څوک مین سی بې له یاره بل ارمان نلري

ترنا په ځان قربانوم دا ای نیازمند یار — تل دې غمونه گالوم دا ای نیازمند یار

لستر گوا ده بنې تویوم دا ای نیازمند یار — زړه مې بې تا په یو ساعت د هد او توان نلري

که ته مې وژنې که پرېږدې اختيار خو تا ره دی — غم د بېلتانه دې بله چاره خاص ما ره دی

زړه له دراغلی دی میلمه سا بېګاره دی — د زړه لکور څخه تنګ په هیڅ هیڅ شان نلري

ذکر د برگزیده سبحانی ملا پیر محمد میاجي — ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړې ده او ملا پیر محمد لخپله پلار څخه فیض وموند د علیین مکان حاجي میر خان سره یې ګوښې ملګری و چه د شاه ظل الله ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ی هلته وخوښت او له انفاس میمون ی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب مذهب ته رابولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو[1] سره مباحث کا او په دلایلو علمي دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه ور اصفهان کښې دی هم د ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او بیه بعضه کتاب د عقایدو او اختلافو بیان کا په بل کتاب هم لرینه چه القرائض في رد الروافض ی نوم دی په

۱ رفض

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانی الطریق کښې د احکایت کښلی دی چه زه ی له هغه کتاب دلته ثبت کاندم چه پدی کتاب کښې یادګار وی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و — دی له آره لوی ولی و
یو درېغ روان پرلار و — لوی شخبنتن په استغفار و
کړه د ذکر د غفار — یو شپه نو اوزګار
پردی لاروی تېرد ګهی — لاری محکی وی په بیتی
د میری شپی راغی رویدار — په ی صافه کړی له لار
یو دهقان به آبیاری کړه — شپه په شپه به ی خواری کړه
ده به لید پیتوره شپه — شیخ متی په زیار اخته
لرا هغه به بیزار و — بتوله شپه به هم بیدار و
یو د شپه راتېرلیار سو — شیخ متی ته پګفتار سو
ای د خدای رویدار غه کړی — د دمره نور زحمت پر ځه کړی
ته باداری د ولیالو — ته قدوه د صالحانو
شنا د د خاوری سر زدی — د هر چا کحل البصر دی
پشپو شپوی ته بیخواب — په زحمت په اضطراب

پاکوی دلاری گمتی
پہ دی مخاوروشہ دی گمتی

داسی دوی شیخ متی
دمولا لعشق ہیتی

پہ خدمت دخلق اللہ
یو گڑی پہ یوہ ساہ

تر ہر شہ بہتر دی وروره
زده کړه دا خبره گوره

ذکر د شاعر خوږ گفتار الہیار افریدی عبدالعزیز کاکړ ہسی روایت کا چہ دا شاعر پہ
بوری کښی اوسی اوس د تخلو ښتو کالو بچیر دی دیوان د شعرلری کلامی شیرین دی لکہ
عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ د غہ غزل را کا پہ دی کتاب کښی ثبت سی

غزل

چہ ستا پغم کښی بندیوان یم را بہر بہ نشم
دبلیتون اوبنی تو یو مہ بی پر بر بہ نشم

بہ دی لتا پہ دعشق لغیم کړه چہ زما حال رو ینی
ښتہ بی بر و ند عشق دی ہیچ پر بر بہ نشم

مردی پروت یم دگدا پخیر نظر نکوی
کہ مرمہ ہم بی بیا زیارہ ستا نظر بہ نشم

او دی دمینی را مدبل کا میری وریت دکړ مہ
ستا دوصال پہ اوبو سو رسوی ځیگر بہ نشم

کہ جفا کاندی کہ وفا پروت دی و در تہ بیہ
ستا لہ دلبار ځنہ مخ نکړم پہ بل در بہ نشم

الہیار وہلا پہ دی پہ دلبار نظر دی خواہ لیلی
کہ می ہر څو رہتی شری زه پر عذر بہ نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابوجان بابي

دکرم خان بابي زوی دی چه په النغر کښې اوسیدی هغه وخت چه حاجي میرخان علیین مکان په قندهار کښې د ظالمانو لښکر مات کا او گرگین خان ئی واژه بابوجان بابي د کلات د میر غنبتلي راوستل او ملا شوری د قندهار ښار حصار د ښنو او هغه وخت چه ئی گرگین خان مړ کا نو ئی په کلات کښې د حاجي میرخان دخوا حکومت کا بهی وایي محمد کاتب الحروف چه په کال ۱۱۳۴ هجري چه شاه محمود بادشاه د پادشاه دوران شاه حسین وزور لښکر و کا وده او اصفهان قدری د میرغل عزیمت و کا بابوجان بابي سره د ملو غنبتلیو ټولانا نو چه دری وړه قندهر ونک او توخي او ترکي او نځی الکا خیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنگو کښې بابوجان بابي هم میراند و کا چه رستم دوران ئی هم کا بابوجان د میاجي صاحب شاگرد مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجري ئی په مثنوی د شها او گلاب هغه قصه نظم کړه چه پښتانه ئی نقل کا په مجلسو کښې د کتاب قصص العاشقین نوم ئی او سپلند مشو زی په دغه کتاب کښې د عشق توصیف کا او هم وایي

مثنوی عشق

عشق یو هم توریالی دی ‖ چه پیر هر ځای ئی بری دی
د عشق اور هم سوزان دی ‖ چه سو ځلی ئی جهان دی
زړه بې عشقه کله زړه دی ‖ چه بې عشقه زړه د مړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ عشق پر یوه رنګ | کله صلح ګهی جنګ
پښتانه کا نړۍ مثل | چه دی خوږ تر شات عسل
چه بې عشقه سرګړدي | لتش بې مغز يو لاړ دوړي
زړه بې عشق بېکار نړی | هم هر زړه سزاوار ندی
چه د عشق وکا خبری | کړی پخوښه داهر نغری

د پاکانو عشق سزا دی
امانت داد مولا دی

ګرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی د غیاث خان او
د مسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی د مهمندی پناه بالا سی غیاث خان
د حاجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری و او زیدی خان او سی تکره سړی او
د آشنایانو همباز او د مسار شاعر دی د پاچا ظل الله پیخ کښی عزت لری او د شوکت
او عظمت خاوند دی پر آشنایانو مهربان دی او د کاتب الحروف مجلسی دی اشعار
ئې خوا به دی او د بلاغت علوم ئې لوستی دی پر فقه او تفسیر او صرف و نحو کښی
هم ښه او پوره لوستی دی چه طالبان ئې حل د مشکلاتو غوښی کا زیدی خان په
سنه ۱۱۳۶ اصفهان ته ورلاړ او هلته ئې د شاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی
دیو کتاب ئې پښتو د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور زره بېتونه دي له نظم ئي دي محمود نامه کله چه ئي د پادشاه ظل الله پنځه ګنج ولوست زر طلا دي صله ومونده له دې طبع کښې ئي هسې جواد بيت پروت دی په هغه صله ئي پېنځوس توره وزني پر يارانو او آشنا يانو نثار کړه او رېدي خان غزل او مثنوي او رباعي پنځل ديوان کښې لري او محمود نامه ئي هم خوږه کتاب دی په اکثر بېتانو ند ئي پېچلو کښې لولي د ګرګين خان ګرجي د وژلو قصه او د اصفهان د فتوح تر نقلونه لتول کښېښ ستد هسې وايي محمد کاتب الحروف په ما له رېدي خان هم درخواست وکا چه په دي کتاب کښې د محمود نامې ځنې ډېره برخه ثبت کا ځکه م رېدي خان هم ماته د کتاب يو باب را کا چه د ګرګين خان د وژلو قصه ده او هغه ما د الله د کښل د توفيق الله تعالى

مثنوي نقل له محمود نامه ځنې دي

په بيان د وژلو د ګرګين خان او مدح وصفت د حاجي مير خان عليين مکان

اوس به زه تاته حکايت کړم د بنو — خوږه روايت د ګرګين خان د وژلو
په مير خان تللې اصفهان ته وه نه — څه ئي مکي د پاک سبحان ته وه نه
پاچا ته ئي عرض کړ تمول اقوال د پښتون — د ګرګين ظلم په احوال د پښتون
پاچا ويل زه نسواى کولاى چاره — د ګرګين خان ظلم ستم د پاره
کړي معزول کړم قندهار په ير ښه دي — جور و ستم او ضبط شعار په ير ښه دي

مرګیت خو ګرګ دی ګرګ څو ظلم کوی — وینی تو وینه هم پیوند څیری
زه هم خایف یم چه بد تحکم ګرګین — نا مسلمان دی ارمنی دی بیدین
نه په اسلام کی لحاظ پابند ګڼیږ — نه نصرانی نه له عیسی بیریږ
بیریږم زه په خدای کړی قهر بګاره — د سلطنت بیړنا کوسی تیاره
میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره — حال د حاکم او رعایا وګوره
ګرګ د ایلد کړه پر رمه سو شبان — جور و ستم کا نذی بیجه ګرګین خان
موږ له طاقت نشته چه کړو بد یاتی — صبر په ظلم د ظالم ارمنی
دا ښلورم واردی راغلم سلطان — عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
کدیا چا نکړی داد خواهی د مظلوم — ظالم حاکم کا ظلم دیر به محکوم
جور چه د بیرسی سلطنت سی برباد — د ظلم قصر بیښا بی بنیاد

عو بید الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم

کافر کولای سلطنت سی مدام — کد وکړیا داد نوی چا بر بیرا نام
مګر ظالم نو نسی کړای سلطنت — خالق رحیم دی ورکوی خلافت
چا ته چه زړه یی وی پیهر و دات — د خدای عیال ګڼهی پر محکمد انسان
سلطان واوره ښنی غوږ داویا — مکړه ستم د خلق الله پیهرا چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستمگارو پاپی به راشی وی خراب — د ظلم اوری کا پخپله تراب
د مظلوم آه داسی کاری دی گوره — چه اوری سنخی د ظالم لکوره
ملیبی به بلی کا د ظلم پکور — لمولد به کاندی بینوا پدی اور
سبا یی ظالم چه رحم د کا پخان — په ظالم خوار نکړی خپل ځان او جهان
سلطان گوره پر ځان رحم و کړه — خپل کلی کور په جور مه دورانغوره
یا چا تدهی دنیا و کړه میرخان — خوغوږ ی نه دا ورید ولد بیځان
گرگین ی په ربنو قندهار کی ظالم — نبی کړ دفع لاس دده له عالم
گرگی شپانه کا چه کړی خوار رعیت — د گرگ بخیر ځیری په ظلم و وحشت
میرخان خولبدی ولاړ حجاز له چه کړی — رسول د خدای ته یرازی دادخواهی

دادخواهی د میرخان په حضور د سید الانس والجان

ولاړ ی د بشپی ی پیشرب کا فریاد — رسول د خدای ته چه سو قوم برباد
ستا پر امت راغی د ظلم دوران — واوره رسوله ددی قوم فغان
پښتون خو ستا پر نامه ځان کړی فدا — ای خیر الناس واوره تدی ندا
وژغوره دوی ته د ظالم له لاسه — گرگین ملنخ د پښتون وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا پنا مددی کلمه گوی پښتون — نه بسی بېځکله لتا ندر استون
زرګ وژړوندون هو د اسلام د یاره — ستا د دربار ستا د سلام د یاره
مدهو کړه هیر خیرالوری رسول — فخر کونین نورالهدی رسول
اونکی هی ثنا ځی پر دربار یم ولاړ — قوم سو پا ورد ظلم بتولد لتاړ
یو ولد نظر وکړه پر هسه بې چاره — وظالمانو ته تر توبه یو پیره
ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان — هر خراب زړه دی ستا په مهر ودان
لدستا نظره نوی خراب سو پښتون — پا ورد ظلم تور کباب سو پښتون
راغلم لدلیری ستا دربار ته نبی — ته هی شفیع مه خدای غفار ته نبی
په پر پښتون قوم نازل کا رحمت — کړی ی خوندی ناموس یې څپل مرحمت
لاس د ظالمی لګر یوا ی لنډ — ویې سی د ظلم د ګندو خیرو دنیا
ستا شریعت سی تینګ مهنځ د پښتون — ورک سی بیدا دا وکم سی زیږ د پښتون
زامی دی سوال ولاړ د در ته حمید — محتاج د تش ولږ نظر ته یمه
د قوم حال کړم در ته عرض یا د ب — ته ی باور د کل عجم او عرب
بلید تا ملری پښتون خوا لګر — ته ی ملهم د خوږ زړه د پره هر
وژغوره زموږ نام و ناموس لدبیداد — کړه بې ناموسو ظالمانو برباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر ئې د را پورته زموږ د حال وګوره | د ظالم ظلم بد احوال وګوره
ندی لتا شرم و حیا ستنه نې | نه شرم کا نه ئې له عیسی ارمنی

عرض مې د حال وکا وتا ته پیښوا
بلخوک مو نشته خوا لګر په دنیا

خوب لیدل د حاجي میرخان پېښه پېښه طیبه کښې او زیری د نجات له ظلمه

چه میرخان هم عرض کا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره د ال د ظلم
میرخان ښخوب ولید صدیق اکبر | چه ورسره حضرت فاروق و عمر
وی ای مسکین بزیری لوره غم ملکوه | قوم د خلاص سو کورت ماتم مکوه
ولاړ پښه قوم ته دا زیری کړه زر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر
پښتون به خدای له ظالم آزاد | نه بسي ننګ او ناموس ی بر باد
خدای به دا قوم کا پر رحم ودان | قوم به ی وینه مجاهد پر جهان
تل به د خدای په بندګی کړوی لوړه | ځول به ئې نکا مرید تلیټه ور ځوړه
کلمه د خدای به وی جاری پا قوام | ورکوی دوی به په دی لاره کې ساه
ځوی طره وي د اسلام به بګړی | نه لیبي ورک نوم د دی قوم لښکری

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری او ریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

ازیری چه وا وریده میرویس خان پیغام ... خوبن سو د بخو په بیخلی کلام
بیای پیدا کړل علما د حرم ... مفتي قاضي او هم پیشوا د حرم
حال ی د ظلم د ګرګین کا بیان ... فتوا ی وغوښته له دوی میرخان
ټول علما د دین فتوای وکړه ... ښه تحریر هسی انشا ی وکړه
چه د ظالم د ظلم رفع روا ... په تیر په وی دی له اسلام سوا
حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال ... قوم ی وليده په ظلم پایمال
په تدبیر کښیوت په ناموس وساتی ... تنګه د قوم کا په تینګه خوندی
مشران ی ولیدل د قوم لیبلا ... ودوی ته ووی د حرم ماجرا
دعا او خوب او هم فتوا د عرب ... قوم ی کا د ځان د بنو لپطلب
ګرګین خبر سو چه میرخان څه کوی ... وی کتله چه افغان څه کوی
ظلم ی دیر کا پیر خوارانو د قوم ... ځان ی کا ګرګ د غمخوارانو د قوم
مشران ی زاوستل په صبر و په بند ... منافقین ی کړل له قوم سربلند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت
پښتانه ټول سول پنا موس او پدیت

ټول قرآن وکا په خان کا خوندی
له جور و ظلمه د ظالم ارمنی

سیدال ناصر او بابو جان و بابی
بل بادرخان و د بادرو لمسی

میاجی هم راغی د میرخان پکومک
یوسف را ټول کړ له د سیوری هوتک

عزیز توریزی د دلارام پهلوان
گلخان بابړ د بل و نور بریچ خان

راغی لښکرو د الکو د حلبک
کای ځوانانو د لښکرو کومک

بل یحیی خان بل ی زوی محمد خان
ټول سره یو سول په کړی د گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین
پښتنو جوړ پر گرجیانو ناورین

گرگین ی مړ کا ټول گرجی سو کشتار
قوم کا خلاص له ظلم و جور غفار

قندهار د بینو حاجی میر په همت
قوم ی ټول کا ورته کړ نصیحت

په ظالم و مې اوس تو موږ سوو آزاد
خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پایمالی ظالم دی موږ ی تو لکا لښکر
نا یی په وسا تو خانون له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان دک والښکرو د شاه — سبا به راشی پر رګو ئو سپاه

نه به پښتون پرېږدی پر مخ د جهان — ورک به کا قوم ننګه ښان د افغان

دښمن قوی دی راشی کی اتفاق — ځان موچپتو کی پری کاندی نفاق

یقندهار کښی راتوکل خانان — لټوله دقوم اختیار دار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان توریالی — قول وغښتلی ټنګیالی جنګیالی

شل زره بچ سول ټینګ کی د ښار — ګرده ولاړ و د میرخان پګفتار

میرخان انصاف کا وسپین ږیری مشر — قوم ی ونه کړ دزوی او کشر

په داسی کار و کاڅاڅی ګرېدی — د پښتو ناموس ی وکا خوندی

کال و یو سل نونس او زر یشمار — خلاص سو لظلم د ګرګین قندهار

ذظلم پای دی سی وران عالم — زړی لظلمه څوک ودان عالم

ذظلم اوریچه بل سی سوځی جهان — یکښی کباب سی ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوی پر ځان نه پر بل
ویښ هر څوک سزا د خپل بد عمل

ذر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بریڅ   دا ملا صاحب په قوم بریڅ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د سبق لار ښووند کا په ښوولو کښی اوسی او طالبانو ته درس کا دده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روضه رباني کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه پکښی کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتابه دلته را نقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی | چه په فرض کښی کاهلاندی
چه فرض نکاندی لقصدا | دوی بی شکه کافراندی
چه وای کرم بی زده ی نوی | که طعام خوری حیواناندی
علم فرض پر هر سړی دی | چه فرض نکا څه کساندی
چه په قصد یو لمونځ قضا کا | په دوزخ کی ناستاندی
خدای تا ره امان غوارم | له هغو چه فاجراندی

له هغو سره چی ګډ کا
چه خاصه ایمانداراندی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر ججریانی د محمد علی ججریانی زوی دی
پېښور د کاندارې کا د ښکاپور سوداګری کړی، او هلته ئې خوش طبع خوانان دی
طبع ی هزل ته مایل وه او ګله ګله ښه اشعار - هم وایی ایکلو کالو هم ستنګ کښی
دېلاره سره اوسیدلی او هلته ی له اکثرو علماو ځنې لوست وکا او علوم د بېځ
ی زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایی لری د کان ی فاملد لوځا لمانو مجلس ګاد
وی د یارانو سره خوش طبعی او ظرافت کاهی وایی کاتب الحروف محمد هوتک چه
یوه ورځ ی یو یار د کاتب الحروف په نوم وه د محمد عمر خان په قوم لونی ګاندی
په قضا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایی کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
د محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایی محمد عمر وویل سر کال
د محمد طاهر سره مجلس او وینا هم خوښه اثر د مجلس نلیدلی کیږی او ند الصحبة
مؤثر مصداق ښکاره کیږی په سبیل د هزل ی دا قطعه په مجلس کښی وویله

قطعه

واېی دا په محبت کا بدی | یو له بله ډېر اثر
پیکلو دی مصاحب سره | تا صحبت کړ محمد خر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسند لری او هسی نکات بند ادا کاهی قطعه په جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لگوره   منکر لیسی دا شر

قدر محض بغدشی وی   اوس انسان سولی بشر

محمد عمر خان پلرانت له محمد طاهر پو ښتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر ندی

محمد طاهر هسی بیت ووایه   بیت

زه وخان وته طاهر یم   خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازی د دنیا تارک دی اوپیر هد اوورع کښی ریاضت کا او په طریقت کښی مریدی د میان عبدالحکیم قدس سره العزیز کړه هم یا صل د قندهار د ښار ساکن دی مگر پنیا شتو ورکه وی لکوره او سیاحت کا او په حضور د بزرګانو حاضریږی او پګو سنو کښی په عبادت بخت وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او پیر د ښتو او غرو گرزه؟ ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر پر مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تا ب د مظاهرو د جمال او کمال مرحم څکه نو تشنه یم ملا محمد ایاز ښه آوازلری او کا کله چه خپل اشعار بغنا سره لوکی خلق ژړیږی وی او دیوان د اشعار روی ډیر متین دی او نکات عارفانه یکښی ښته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغرو کښې ګرځېدی او دغرو وحشي او خونخوار حیوانات ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وایي چه زه میاشتې مې استاد نراغی کور ته
او زه د ده پیټلا پسې ګرځېدم پیغرو کښې یو ځای مې ولیدل د شرمښا نو لو ګلې چه ګرځي
او یو دبله سنګولي سرد ایږی ما ځان پټ کا او پیغره کښې پنهان سوم چه شرمښان
ولاړل هغه ځای ته ورغلم او هلته مې محمد ایاز وموند چه پړه راڼده خوب بیده و
او هغو وحشي حیوانا تو هیڅ ضرر نه وو ور رسولی بلکه وېښ سوی هم نه و ما چه لحوب
وېښ کا او وافقه می ورته بیان کا ده وویل هغه شپه چه دخدای محبت و دانه وی
د حیواناتو ځا بښونه ورا پېښږي دحقیقي انسانیت مرتبه هغې هسکه ده چه دحیوانیت
لاس هلته نه رسي او تلکه نفس اماره چه د نفس مطمئنه تر ځنګ تښتي او ځای کیږي
هغسی هم د حیوانیت په دریاب کښې لا هو مخلوقات د انسانیت سره ځنګه نښي
کړای او له پیر بتمدی تښتي ملا محمد ایاز د شعر خوند دیوان لري او د پیر بند عارفانه
اشعاری پکښې جمع کړي دي چه زه ی دهغه یو څو رباعی په بیان دعارفانه نکاتو
را نقل کا ندم

رباعي

ره هغه دي چه لري د عرفان برخه	دغه بند ده په دنیا د انسان برخه
هغه زړه چه نه دی هسې نه عرفان وی	وړی په دنړ وند کښې د نا خبر حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولد

محبت د اوب و خاک دی بی بنیاد | راسه ځکري دونیا خون آباد
کړد زړه سپین وی د خدای محبت | پر صحرا بدی بی کوره اوره بناد

ولد

زړونه خوبن کړه دابیکی ده درشنبا | ملکه پیا باندی تیرند پیجفا
د خدای کور موراښوه پد ستمو | د خدای کور وګنډ زړه چه وی صفا

ولد

په د ځان پیغم اختدوی عاشق نه دی | هغه ځوک د خدای دیني لایق نه دی
یا بد ځان یا بد جانان کا پرستند | ځکه چه ځان ئی نکا هیر صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
په پیقنزا ... په کبنتد خوا کبنی اوسی او علوم مروجه ئی لوستی دی فقه کبنی استاد دی
او پیچا مع ګانو کبن د جمعی پورځ وعظ کا نو ښه واعظ مشهور سوی دی کلمه کلمه
پیخطبه کبنی ځینی اشعار هم وایی چه په قول نصیحت دی یو کتاب ئی کښلی دی چه نوم
ئی دی تحفه واعظ او بل یو کتاب ئی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته
ئی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر ښتیا ډیر مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لوی هیڅ کښې هم د خدای امر ښکاره وایی او بې پروا نه کوی پیر طریقت کښې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کا د اعلامو د فقه پښتو بار کښې طالبان د علوم ی له مجلس فیض موږی او په حلقه د تدریس کار جزوی دا وعظیه بدله ما د او اخیستل او نقل می کړه له تحفه د او اعلا مو ته چه مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخت مکړه پر دنیا د ونګون
کړی زړه غواړی د جنت ګلون

کم بخت مون یو میلمانه پر دنیا
وطن موږ دی آخر ځو پر شتیا

هم به ښه بل بی اعلام په عقبا
تر له سره اوس کی پا مان ځانون

کم بخت مکوه حرام چه بد دی
چه کړی حرام مغز باطن کی دد دی

اعمال ی تول لعقبا کی رد دی
په لویه ورځ به ی وی تور مخون

کم بخت مکوه حرص قرار سه
شا د رب کوه صبور پیکار سه

د ښه د دین وړه پدی کاروبار سه
چه بی تو ښی پیدا سو دون

کم بخت محنه د حرام پر لوری
خدای به د وتا ته په غضب وګوری

کډ کاندی په غواړی بنایسته ښې حوری
بی ځای امر ده بی پروا پلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی په
پېړ یا ندکښې د پادشاه تیمورشاه حسین له غزنی راغی او یقندهار ساکن سو
په مقتضا د طبع صافی یو څه مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او په ملک
د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه په شجاعت او بهادری ئی
په طینت کښې وه نو په دلبر ورځوی د پادشاه او بهادر خان عالیشان لخوا عزت
د موند او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اند په سبب اشعار روانی
او زموږ د زمانې له موزونو تا نو څخه گڼل سی دیوان د اشعارو لري او نصر تخلص کا
الحق په نصر یې زرم او بزم د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو په منځ
کښې مقبول په دی کتاب دده یوه بدله په یادگار کابنم چه نخر اند د ده له یاد
خالي نه وی

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د اشکار دنیا
کړوی په پټه خوله هم له غندی گنهگار دنیا

د خوار عاشق مدعا داده کړ ژړا کی نا
په ورښکاره خپله زیبا مخ دلربا کی نا

په چل وصال کیئ خوشحال محبوبا کی نا
بلبله نغوری هم د غدا امیدوار دنیا

د دی جینو په زړه ضدای بلکړه اوروون دی
په ورپیښی دی خوار یده د یر غون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو به آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی — پر مینانو باره شپه د غم ناتار د نیا
ددی مینو پر زړه رب البني داغون دی — چه په ارمان د ناپسند زیبا محزون دی
ل ژړا کا او په ناره یقر یا دون دی — هو چه عاشق سی د هغو کله قرار د نیا
عاشقانو زړه ماتکا نر غیب بنیا — هو په شپه بامدی پتری کله جو پیښ نیا
په د وصال امید هر عاشق اوسیږي نیا — کړی دا نو ځما عاشق هر ساعت بیمار دنیا
د مینانو وصال عین نوی اختر د نیا — یو نو خو ار نظر له څیل بخته مرور د نیا
د بلیتون اوردی چه په سوی د رست ځیگر د نیا — هیڅ نجو دیښ ی د بلیتون کاري پر یار دنیا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی
د ملا یار محمد زوی دی او س په پښوا ی کښ اوسی علوم شرعیه ی ویلی دی
و تدریس کا په عمر د یر پوخ سړی دی اتیا کلن او د قندهار پښار کښی پنځه کاله
د خاندان عالیشان د حاجی میرخان د ارتینو او کوچنیو نجونو استاد و او معزز او تو
قه د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی
پنامه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب
ی کښلی دی پنامه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر د کتابو د فقه او اخلاق
ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد اوس په پښوا ی کښی تدریس کا شلمو د شریف

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقه محمدیه او نور هم داسې کتب په تدریس لولی

د انظم د ده دی په نصیحت کښی مخمس

نظم د نصیحت

تر مومن ژوندی پېدین سی زما یاره | ته ژړا فریاد کوه په څو کو کاره
استغفار ته تو به کوه د ځان د پاره | ته هم ځای ستا نه پناه عذاب لناره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

نه وتا ته یو ویی کړم زما ورو ره | په سهار بیداری کړه آخر د گوره
ابد ته سی پیچا نکښی یا په اوره | په ستا حال به په څه رنگسی له گوره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه | پړ در یمه شپه کښی ډیره بیداری کړه
هم پر خپل صورت و ژاړه هم زاری کړه | د احتیل ځان لله حساب ستری بیزاری کړه

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته درېغ الا بلا مکړه د نیا گټنی | داد زیان دی زما جان لیعقبا کښی
ستا ډیر سود دی د ر ته روا هیم شر پهٔ اکښ | گناهه خلاصی ډیر دی په دعا کښی

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته د لخدای لحکم مدغم و ده غاړه | نیک اخلاق کړه ته طلب د بد خوی واړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تفرع که ضیل صورت کړه وچه نا ړه | تر لا خنتو ی بو ړسوی تن وبجاړه

بیداری کړه پیسهار کښې زما دلداره

ته امید کړه د رحمت ته ځما جان | د رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سهار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پیسهار غواړه له رحمان

بیداری کړه پیسهار کښې زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی دا شاعر په مجمع کی د وفضلا سرامد دی او پظرافت کی هم یا حصل د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ما شور کښې اوسیدی عبداللطیف له کوچینوالی تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او خلکه چه طبع لطیف ی درلوده نوی ډیر خوا به ه اشعار وویل مشعر کی طبع ظرافت ته مایل ده نو بیا هم هسی قصی او حکایتو نو نظم کا چه او ریدونکی عبرت حی کا وپند و نصیحت دی پظرافت کی مفید درموند کا او هر کله مجلس دا ښنا یا نو پظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعاری اروی او سن ډیر ځلو بېبو کالو دی اوسره دی په عمری پوخ دی خو ځوانی مسترکا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیامومی پیچا له وکښې اشعار ارتجالاً لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف دغه یوه قصه دده یدی تر اند کښې نقل کا چه کتاب له ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او د اوبن

عکوبه ومنیسی یار او دا د اوبن او سوی مقصد سوه
خورا دیره خوبه سوه

یو سوی د اوبن آشنا سو
بیچاره ی همراسو

یاری بوی کوله یو له بلی یا را نه سوه
خورا خوبه مقصد سوه

اوبن وویل چه سوی
ای زما یاره نیکخوی

بی تامی بنا دی نسته شپه او ورځ می پیابند سوه
خورا خوبه مقصد سوه

تول عمری صحبت کا
د سوی سری الفت کا

شپه ی بیلیتون نکا یو له بلی مرکه سوه
خورا خوبه مقصد سوه

سوی و د اوبن بکوړ کی
ژوندون ی پسرور کی

مقصد بوی شروع کره هر سهار تر بد غرمه سوه
خورا خوبه مقصد سوه

سوی تل ملید د اوبن و
دوستی کی د یر پیهوبن

ځیلوی سوه هسی تینګه په هر پری پنډ بر منه سوه
خورا خوبه مقصد سوه

اوبن هم عزت د سوی کا
ساتنی د ابروی کا

دیار د زړه د یاره بد مقبول نه بلمه سوه
خورا خوبه مقصد سوه

یو ورځ سوی یلمستیا کره
د اوبن د یاری دا کړ

ځیلوان ی را خبر کړه د سوی لتوله ملید سوه
خورا خوبه مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبه راځي د سوي کور ته
یو غاړی ولید پور ته

واتنگ په هسی شان وپچی مدعای یوه گونډه سوه
خورا خوږه قصه سوه

راوړی ی خوا ره وه
یو څو ده لږ واښه ده

واته له پری راوړله د اوبه یوه گوله سوه
خورا خوږه قصه سوه

اوبه وړی ی ولاړی کورته
ښکلی ی سو پورته

سریا نوی ځای مدد رلودی څو له شرمنده سوه
خورا خوږه قصه سوه

سوریا نو جمعیت . کا
با سوی علامت کا

ول ښاو د اوبه څدی په دوستی سره توده سوه
خورا خوږه قصه سوه

په بسوی اشنا د اوبه سی
باید په لږ پیهوښ سی

د اوبه د پاره بنا یی په پیدا یو ماته سوه
خورا خوږه قصه سوه

هر څوک په یا رانی کا
په پیل کا پیلچانی کا

هر چا له منا سبه اشنایی او طریقه سوه
خورا خوږه قصه سوه

په څوک مناسب کار کا
عبرت له ی گفتار کا

له چل تغره سمه د هر چا پښه راوړه دکه سوه
خورا خوږه قصه سوه

ه ه ه

ذکر درستم دوران تهمتن سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر
محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان دابدال خان زوی او
بابری زی ناصر دی په پلاری او سیدی پد د پله کښی په دوازیخوا پسر یوځای
دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر جلدک
ی حکومت کا نو بابری زی دابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا
ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلربیګی سره د قندهار چه د
صفوی پادشاه لخوا د جنګونه وکړل او ونه ډی پریښو چه پر کلات حکومت وکا
سیدالخان چه د ټولی پلار زوی و سخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو
او هغه وقت چه حاجی میرخان غلجین ملکان په قندهار کښی ګرګین خان بیګلربیګی
وواژه سیدال خان ناصر د پښتو د لښکر و سپه سالار واو دی نو تعلیم وه علوم
مروجه لکه فقه تفسیر وفصاحت صرف ونحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پیژنده
ځکه د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر
د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه سالار و او ډیر وار ی د صفوی لښکر چه تر حساب
تیر ووژل پدی ټولو جنګو سیدالخان غالب او فاتح و او په دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا په حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالنخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو په جنګو پرلټو لو
سیدالنو غالب او فاتح سو خو ی اصفهان فتح کا او د ښمنان ی مقهور د ک
نقل کا چه سیدال خان تا مر په سخه وقت چه په جنګو ی ګرفتاری هد وه
اوله حیص وبیص ی فراغ و اشعاري ویل او د عشق سندرهای کښلی او س
چه په مهما تو د امور په اصفهان کښ بحث دی د شعر ویلو فرصت ی نسته
او ورځې ی تیرېږي په هسې جنګو چه رستم هم ځني ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تحفه دغه بدله بېخزانه کښ کاږم چه دا کتاب د ده له ذکر خالي
نوی او د دی خان عالیشان په ذکر مزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ما له هسې ګرانسو + را تېر تر څو لي جهان سو
تو رنده وینم پېتر تو + جهان قبول را ته جانان سو

وی زلفی دا ورېدی کړی   په مخ د را خپری کړی
سری اشرفي د په تندی باندی سری کړی + ګرزی په باغ کښی ګلو نو کښی نخری کړی

په ادب د و سو هم یاره را ته اور تا نه بوستان سو

یمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چه اشنایی مکا ... شپیدونه به کړیاني ۵

سختي د دستمګاره خوشحال زړون برخې کا + لندي لري د دریځو د بانو عشق کا ...

پرهار مې ګوره ظلقه د دلبر د تیر نبان سو

مین پر لو یو غرو ځي ... مرغوره په نیمو شپو ځي

وزي ازوطن وطن پرېږدي پرېولوځي + فریاد وناري دکا پیاورین په غلبلو ځي

وصال ئ نصیب لسو ګوره زړه ډک په ارمان سو

ناري وهم عالمه ... دشپې تر صبحه ...

ناتوان و بلیتون یم یو ګرد نلرم دمه + بېتابه مې نفس نېژري راځه زما د زړه بده

نظر پر ما غریب کړه چه تا خون مې تایخا نسو

شبنم پر ګلو شکاري ... زما اسکي دا رت دارې

خوناب ځي ستا لغم زما په مخکې لاري لاري + تمام شپه لم تېره پېژ د اپناري نارې

ښکاره سوه چه مجنون یم لیونتوب مې ادس ښیا نسو

بوستان ښکلي ښیاد کې ... رنګین په او ښکو زما دی

د زړه پرهار ګلګون دی چه بلبل پتماشا دی + یمبینه تې زړه وشاوده تهوایي چېلد ...

ښکلي بیلتون یم زه سیدال امیر بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه خزانه په بیان د هغو چه شعرونه ئې ویلي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخی هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ئې په سنه ۱۰۶۱ هجري هغه ځای ته نژدې وچه تازي ته نومیږي سلطان ملخی
په هغه وقت د غزني تر علاقه د اقوامو مشر و او په استقلال ئې حکومت کا معارض
او ساری ئې نه درلود او نازو په کوچني والي له میرمنو د پښتنو او سپین بږیرو علماو تحفه لوست
وکا او میره مخې ارتینده وه چه نا هیندی میرانی او شجاعت او سخاوت تدبیرات و
روایت دی له لقدر اوریا نو چه سلطان ملخی وسور غره ته نژدې په جنګ کښې وم
او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار پانتقام نجنګ تر ولاړ کلا او کوری نازو
تر میرینو او په هغه وقت نازو توره پیدا کړه او د جنګ لیوتو اما نو سره ئې
کور او کلا له تاراک د دښمنانو وساتل ما ته ضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په میلمستیا او غریبانو مسافرانو چه یا لنه معروفه وه او هر وقت به چه به ډیري بد د
مسافرانو قافلي را غلي د نازو پر کلا ئې اول په سوه سوه میلمانه بدي روزل
او ډوی تری ډوډی ورکوله پچا چه به کالی نه درلود لباس ئې ورکاوه
او د سخاوت نوم ئې له ضیبر تر کوسانه خپور سو نازو پچاله د ښائسته خان

ماوش

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی واو د هوتکو بنالم خیل چه سن وریځ پادشاهی د قندهار او
اصفهان د دوی ده لدی شجرد طیبه څخه دی او نازو څلور زامن درلود چه مشری
حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان دی
سره روایت کا محمد کاتب الحروف لنځتیل پلاره چه نازو انا عابده صالحه متقیه وه او خپلو
زامنو ته ی تل په امر نیکو اوراسد شیدی ورکړی او چه علیین مکان حاجی میرخان
تولد سو خو بی ولید چه شیخ بیتنی رحمة الله علیه ورته وایی دا زوی ښه تربیت
کړه چه لوی سی لوی کارون به وکا او پر زیارت د بیت الله بچان مشرف کا او له مسلم
به ی پیدا سی پادشاهان چه دین به رواج ن کا نو حاجی میرخان په وزیر بیدی مور ی
پیدا یانت او عبادت سره لوی کا او ددین فرایض ی لمتول پیر اوسم کال ور ورمنو ول
او هر کله به ی ده ته نصیحت کا چه زوید د شیخ بیتنی قدس الله سره القول ستا په
بنی دی لوی کارون نو چه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کره و ته
خدای پیدا کړی سای ددی دپاره چه لوی کارون ترسره کړی او خلق الله په خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ماته د لویو کارو د کولو وصیت وکا زه باید هسی کارون وکړم چه په
سنه ۱۱۱۹ الهجری کی تو هم د ظالمانو له ظلم څخه ده نوی مسجد د شکر وکړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دا سخه کار و چه ماته مور سپارلی وا او وصیت ئی کړی و د الخوتا د عبادو
او بنده ګانو خدمت و چه ماتر سره کا زما پلار هم وویل چه نازو انا علاوه پر سخاوت
او شجاعت او عبادت نه هم ارتینده وه چه د خدای تعالی فخر بیناجات ئی ډیر
اشعار ویل او یو دیوان ئی درلود چه د دوه زره بښتو نه یکښی ده او بلتړی ئی سند للات
ادا کړی او دا ئی ویلی وه چه نازینه ئی هم قسی ویلای او دغه رباعی چه د نازو
انا ده ماند خپله پلار اوریدلی وه الحق چه ښه رباعی ده

رباعی

سحر ګړه وه د نرګس لیمه لانده | څاڅکی څاڅکی ئی لسترګو څڅیده
ما ویل څه دی ګلبنی ګله ولی ژاړی | ده وویل ژوندی می دی یوه خوله خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګرد درشهوار عصمت حلیمه حافظه· حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان
ختک لور ده چه د عبدالله درخان ختک سره ئی خوږ کیده زما پلار هم روایت کا
چه زه بښو ته ولاړ هم په هغه وخت دا پښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی
رو چه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده شوه او
هم پلار ئی عبدالقادر خان په لاس ئی بیعت، دکا چه هغه هم د شیخ د دوران

خلیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بي بي فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده
د عصمت ناسته ده ډیره ی مزی کړی او د خالق عبادت کا او د شیخ د رور عبدالقادر
خان پکور کښي لوړو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ی هم یاد دی زما پلار ووېل
چه حلیمه بي بي په پښتو ښه اشعار هم وایي او پخپل عصر سرآمد اقران ده
او موزونان د پښتو ی اشعار خو ښوی د تصوف او طریقت کتب ی ټول
لوستلي دی او هسې وایي چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت
امام ربانی قدس سره حل کوی د حلیمې په اشعارو کښې مجازي عشق نه ښکاری
بلکه ټول شعرونه ی د حقیقت پر لار دی او د محبوب حقیقي صفت کا دغه
یوه بدله ی زما پلار ما ته ووېل چه پخزانه کښې د اخلوم رحمة الله علیها

غزل

داشنای لفکر خو سبه هسې شان شوم | ښه هیبتم په ممتاز که نور جهان شوم
پری کړمه متا پخپله سر فرازه | تنا خوانده په ښځو رنګه د ریحان شوم
په مجازي دا یا زولاړي لز ړه منه | سربلند د تر محمود غزنوی سلطان شوم
وهر چا وته په ګوره م واړه دي دي | د جمال په ننداروی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزره ندرا بهر شو | پر خلیل د پر عدو باندې یکسان شوم

حلیمی د غماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکا یه گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته داعصمت پناه او عارفه د الله داد شیخ الله داد لور وه چه قوم مموزی چه پدا شنغر لبنی کورنی او پلار ئیکه دمشهور زیو مرشدان وه هسی وا یی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کا چه شیخ امام الدین خلیل غوریا خیل پخپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه شیخ الله داد لوی ولی وا و لوری نیکبخته چه پحقیقت هم نیکبخته عارفه منجه وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په ۹۵۱ سنه هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله ۹۲۱ سلیمه چه د خواجه محمد زاهد خلیل منی ذی زوی وا و عارفه د خدای وه په ۹۵۶ سنه ی له بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی بنس پیدا سو او دا شیخ په معرفت د خدای شهرت وکا په هند او پښتونخوا مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد دی او دی کتاب د اولیای افغان هسی کاږی چه بی بی نیکبخته په د خدای عارفه او رابعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او په دی کتاب
ی ښې نصیحتونه په شعر ویلي دی، په فقرا و عباد الله ډېر مفید دی دا کتاب
په ۹۶۹ سنه هجری تمام شوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په ښو کښې
هغه وقت چه دی تللی و لیسغر د هغه ځای د غه شعرونه له هغه کتاب ز ما
د پلار پیاد وه په ما د لته ځنې نقل کړل چه کتاب می پیدا کړ د عارفه دوران
رنګین وی

مثنوی په نصیحت کښې

پیژره ښا د شی ای مومن | ظاهر په باطن سپین
ظاهر زهد په اخلاص کړه | پیژره تینګ شه له یقین
شکر صبر په هر حال کړه | خودنمای مشه خودبین
ښیده و روح به پیژندی | که خبر شی له سجین
سجین ځای د خودنمای | د بی نماز او د بی دین
له هغه ځای امان را کی | یا الله العالمین

بل نصیحت و لیها ایضاً

د ښه ای حق ته غاړه کښېږده | لوړی لوړی دنیا پرېږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاتې له هر چا ده | پا خلاص کې ښځې لېږده
څو قوت لرې پېچا نکې | سر د یار پر رضا کښېږده
ځان له بد خویه د ژغوره | زړه په ذکر د یار بلېږده
کل دنیا بد دښمنه شي | ادعو لبیري ښځې ریږده
بټول غواړې حسابونه | کړه داومني کړه دمېږده
دنیا ترک هم که پوه يې | دلقا پر لوري پېغمي بږده

ولها ایضاً رحمها الله

په طلب ی ودر بیږه | په خدمت ی هوښیږه
بالجمله بد و نفرت کړه | و نیکی ته ولاړ بیږه
په نیکی کښې ی اخلاص کړه | بدی مکړه و پو هېږه
پر ګناه له واره وستړګو | د باران په دود وریږه
چه یارب العالمین | لګناه را تیریږه
خدای بر رحم ېتیا وکا | بیزار یو ته ژړیږه
بی پروا و خدا ایته مشد | له غضب د ویریږه
بر غد فعل چه ی حق دی | په طلب ی و بنو ریږه

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د پرمنئ د حسب او نسب بي بي زينب اطال الله بقائها

بي بي زينب د حاجي ميرخان عليين مکان لور ده چه لکه چينوالي ی
پټرم کي د عصمت او عفت لوست وکا ليبله سبعه چه قرآن کريم ی
ولوست د احکام اسلامي او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسي
مشهورکتب ی ضبط کړل استاد د علوموی ملا نور محمد غلجي دی چه دير
عمري مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روايت کا چه بي بي زينب
ډيره هوښياره او په مهماتو د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جنجاه
شاه حسين پامورو کي تدبير کا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمانی پجزو وعمل کا او نصایح ی اوري دادر شهوار د صدف عصمت
سند سند شعرونه هم وايي او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د دواوين د
شعرا هر کله لولی او مضامين شيرين ی کام شيرين کا عمر ی په عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شريف تيروی او مخدراتو د حرم د پادشا
ته درس او کسبل او لوستل ورښيي نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته را ورسيد نو د پادشاه خاندان عاليشان لټول غم

بي بي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او محزز الو د حرم ساندی او غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د ورور د وفات واورېدله دېره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د تلی زړه او هسی وېرېدی پویر دخیل ورور مرحوم دوېله په زړه ی دلته نقل کوم خدای تعالی د مقبول کا عزان عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی دلری او خوبش

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

بې باغ سو په ورور بې له دنیا سو نا　　قندهار دې په پړ پرا سو نا

زړه می پویر کی مبتلا سو نا　　په شاه محمود لما جلا سو نا

دا رون جهان راند تورتم دنیا + زړه د بلبلتون پیغ کرم دینا

هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیاپهی تاج موبر بهم دینا

په شاه محمود بې له دنیا سو نا　　قندهار وار دې پښتو پرا سو نا

خوان ومړه دتوری جنگ ونا + ولاړ د کام بنام وننگ ونا

دښمن له پوینو رنګ ونا + پر میدان شیر و پلنګ ونا

افسوس په مرګ دده پیغوا سو نا　　قندهار واره پړ پرا سو نا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود ندیوازی خور ژړی + پر مرګ د ټول کلی کور ژړا ړی
خپلوان لا څه پاچا د وروړ ژړی + لښکر سیاه د پلی سپور ژاړی

پښتون د ټول پوا و یلا سونا — قندهار واړه پڅ پا سونا

اصفهان یا تړ تاج نښکور عالم + په شاه محمود سوښن پګور عالم
د پښتون لمر سو تیاره تور عالم + راغتر دښمن بلا پیغور عالم

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا — قندهار واړه پڅ پا سونا

لښکر سو چپور پښتون ملا ړی اریان + پخاور و ټای کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د ټول اصفهان + زړه ی را سوړ سو کا خوښی دښمنان

وایې پښتون او سی بې پاچا سونا — قندهار واړه پڅ پا سونا

اسمان بیا د څه ستم کا څرګند + د شلاوه تا چه د پښتون و پیوند
دښمن د بیا زموږ پوړ یر کا خورسند + په شاه محمود د کا پیغمبر کی بند

پر کور مو ویر شور و غوغا سونا — قندهار واړه پڅ پا سونا

هو تکو ژړی شاه محمود څه سونا + پښتو ستا سی لوی سپاه څه سونا
د اصفهان تر فراه څه سونا + پاچاچه وحشمت تباه څه سونا

د پښتو پر تیم فنا سونا — قندهار واړه پڅ پا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود ځوان دی ولی ولاړ لما + لښکر ونا بنځ تدبیر شه سوی جلا
اصفهان ولی پاتې سونا لتا + سر د راپورته کړه په ځکمی ا عدا
دښمن ولاړ بیا شا دخوا سونا   قندهار واړه پرېشانه سونا

او رعناری د غم په کړین فریاد + پښتون یې مرګ د شاه محمود سو برباد
زړونه یې تل تا او بادین سونا بنا + د ساندو بنغ دی چه راوړی مینی باد
ماتم زده پیر و برنا سونا   قندهار واړه پرېشانه سونا

و روز مقرر د تا مولا کی جنت + در دکی تا ته پسله مرګه راحت
روح ده ښاد پلوی ورځ د قیامت + مخ ده روښان د خدای په مهر ورحمت
د خالق رحم تل په ته ا سونا   قندهار واړه پرېشانه سونا

ذکر د شاعره برګزیده زرغونه   زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لور ده په پنجوا ی
کښی اوسیده او پلاری ی وکا تحصیل د علوموا او د فصاحت احکام ی زده کړل
او د قضیو او اشعاری و لو ستل زرغونه په حباله د سعدالله خان نورزی وه په نوریالی
زامنی ی هدلود او لتول د علم و هنر خاوندان و ما قد هی نقل وکا زما پلار په زرغونی
د شیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان ملتول په پښتو شو نظم کړ او نوم

ی

دی و بوستان د پښتو په دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پایید و ساده او تول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه دی په پښتو کړل علاوه په دی زرغونی لغه اشعار او غزلون هم وویل او پزمره د فصحای شهرت وکاهی په موزونا فو د روزگار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کا او گلونه د پند او نصیحت به ی لتولول سی وایی په زرغونه کی له اداره ضبحه د خطای لوراښند وا و کاتبانو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار سی وویل په په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید په خپل اشعاری په خپل بند خط سی کښلی و په ملطری ی نخط د عاجزی کا او د غه حکایت له نفید کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د و په زه ی یخر انده کښلی کا بوم

حکایت له بوستان د پښتو

اوریدلی می قصه ده — په لشانو هم خوبه ده
داختر پوری سحار — بایزید په دو رویداب
له حمام راوتلی — یکو خته کښی تیر میدلی
امیری خاوری پیا لبام — راچپه کړلی ناپام
نخ او سری سو گکه — پایرو بخا ورو [illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پښکر کښېنو سو | د خپل ځ په پاکید وسو
چې د زه وریسیم د بل اور | چې پا ور کې سهم نسکور
لا دا ایرو به څه بد ورم | یا به د لب شکوه کوم
هو پو با نو ځان ایري کړ | لا د لوېني ځان پر یکړ
څوک چې ځان نه گڼري تل | خدا یې نه نسی کړای کښل
دوی تل یکفتار نده | لو خبره پکار نده

تواضع به سر لوړ کا
تکبر به تل خوړ کا

ذکر د عفت همراه رابعه حال د دې شاعرې ماته ندی معلوم سوی خو لږ څه چې منگاره ده منځ هسې ده چې دا شاعره د قندهار ده او چې درانت د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا هسې وایی چې د اشعاري دیرو دیوانی درلود د غدیو ه بیله رباعي ماته صدیق او رفیق محمد طاهر جریاني وویلد چې زه ی دلته پنځر اند را نقل کوم

رباعي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

آدم ی مخلی وتدراستون ه | پادورد غم ی سوی ایرون کا
دوزخ ی روغ کا پرمخ د مځکی | لوم د بغم د لند بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف
حقیر فقیر محمد پښوا ـ مؤلف د دی کتاب

آغا ابی محمد زوی د داود خان زوی د قادر خان د بنوم توک په زموږ د کهول
صل شاه مرغوده چه زما نیکه قادرخان له هغه ځای راغی سیوری ته راسبته
وسیدی بسله تومدت په تماشاد نصیب او قسمت راغی او د قندهار ښځو اکنو
لیکای د کوکران استوګنه کوله او پیشه ی زراعت وه د رخان د پیر محمد ی ک
ویسن د ۶۷ کاله په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات سو او په سغه کی چه کوکران
لومړی جنګ سو زما پلار چه داود خان نومیږی بیا په ۱۰۲۹ هجری په غدور ان
زیږیدلی او په آوان د صباوت ی علوم لوستلی و او پخپل عصر په موزونانو

او فصحاو علماو د نامه پهاوند و او د پیر عمر ی قندهار تللی او د کسی خزان او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډېر ښه او پېښور او لوړ ځایونه ی لیدلی و بعد وفت حیدرخان علیین مکان
حاجي میرخان یقیني پکښ دګرګین خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په دغو
جګړو کي ملګری وو او سره ځکه نو له قدیم زما معرفت لدی خاندان ډېر دی
او اخلاص ی لرم پرزړه پسله په کال ۱۱۲۲ سنه هجري په صفوی پادشاه لښکری پرقندهار
راغلی نو دجنت مکان حاجي میرخان لخوا زما پلار دولت په او لغزاه او سپینان
او ملغسان او نورو ځایونو پېټ شو دحاجي میرخان مددته راوغوښتل او له هغه
پښتنو سره ی مرکه وکړه او ډېر پېټ شو د نورزو او بارګزو او اسحق زوی لښکری
کړل د خان او پرخسرو خان ی یرغل وکا او په دغو جنګو زما پلار دحاجي میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پسله وفات دحاجي میرخان مرحوم مغفور
زما پلار په سنه ۱۱۳۶ هجري وفات سو او یکو کرات د خپل پلار سره پنځ سو
دغه مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به ی شعرونه هم ویل چه
دلته تیمناً د ده دوی رباعی راوړم او دا رباعی په صنعت د تجنیس په نظر
دی او په [illegible] فصاحت هم مثل نلری

رباعي

چه د ځا پرزړه کی اور د مینی بل سی — په اوربل ی لمبی لګه ی ځاری بل سی
ور د مینی کله مری د زړه لامینی — دا اوربل هیڅکله تل د زړه تیل سی

رباعي

رباعي ولده ایضاً رحمه الله تعالی

کډې وېني وېني تل څڅاڅي له زړه وتخه ‌‌ ‌ څوک چه وېني تا له ګوانو یا وړه وتخه
دا ډېره له زړه کړه وېني وېني څڅاڅي ‌ ‌ چه ګړو د غم لویدلي ښاله کړه وتخه

اوس چه دي لږ حال د پلار او نیکه د کیبښ تفصیل حال هم کاږم او د خپل زامنی
لیده ولکی پیچجروم زما راتګ دي نابودي دنیا ته یعنی تولدی واقع سوی و په
۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجری یکوکران کښی او سن تو د تمیز ورسیدم نو ی
پلار درس را ته شروع کا او تر اتلسم کال د عمری ولوستل احکام
د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او
بیان او معانی او لوز چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسین را علم د فقه (؟) ربار ته راوستم او سمدستي په نظر کیمیا اثر
د پادشاه اسلام پناه د بیم او هر کله په احسان او مرحمت د دی خاندان عالیشان
سربلند یم عمر می تیر سی پلوستلو او کښلو د کتب لو مختو د جهان بلد بهر ظلمی
او ورځ په می هم خوبنی نکا بلیدی اشتغالو چه پلار تر پدی او قاتو د عمر چه می تیر کا
یو څو کتابونه می وکښل چه یولد د غو تخه د عذر انده او لوز دادی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلې دي په بیان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت یا لډسی او بد
کتاب چې متول علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
او کتاب یې کښلې دی په بیان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب یې نوم دی په
سنه ۱۱۳۹ هجري چه دی د غه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله څخه تر پیښې کا
سل طلاوې یې ماته صله کا او هر کله د اسی مراحم د پادشاه ددی فقیر غریب سجې
د سر دی او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دی فقیر د مرحمت نظر کا خاص بیا
ها درخان عالیمکان چه من ورځ بیقند هر د غربا و پر سر ظل د رحمت دی خالق
دی عمر د یر کا مالد یو دیوان د اشعارو هم سته چه په دی وقت کې مرتب او مدون
سوی دی او غزلونه او قصائد او رباعی اری کله چه طبع قاصر میل د شعر او دوینا
کا شروع کا ځکه هم او موزونان د روزګاری خو بنوی ځکه چه د ځان ستاینه
سبه نده او پوهان لدی کار عار کا نو پنځر اندکی می خپل احوال و کښل چه
دی کتاب وینونکي ماته دعا وکا او هر وقت مې په دعا یاد کا خپله یوه غزل
هم د الته د نمونې په طور کاږم چه پر صفحه د روزګار یادګار روی نور
اشعار یې په دیوان کښې یوځای دی شایقان د علم او شعري لدیوان لولي

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک یو جام را
تا لغم نا آرام یم آرام را

بیله مېو د بنګا رندارې شکایم
پېرلي سو د خوبې بنده پیغام را

دنیا پاتې ده بنادي مو یو ګړی ده
یو ګړی مې خوښ کړه مي کړي انعام را

د بلیتون پنا ریکو کې مې نه ویشین سو
رنا لمر د جام د میو نیلام را

ناکامیو د دنیا مې کام را تریخ کا
چه مي خوږ کا کام تر خضده نا کام را

نه نشاط شته نه مستي شته نه رندي شته
چه سم نه پخېدا و بد علي الدوام را

پاو بوي سوي زړګي لږ څه را نود کړه
محمد قد را ورډک یو سپی جام را

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب اللهم اغفر وارحم لكاتبه ولقارئه ولمن له حق علينا والصلوة والسلام على رسوله محمد وعلى آله واصحابه اجمعين كتاب تمام سو په ورځ د جمعې ۲۴ د شوال المكرم ۱۱۴۲ سنه هجري په قلم د ... او موف

محمد هوتک ... فارغ البال سو الحمد لله حمدا كثيرا

بتاريخ دهم ماه ربيع الاول سنه يكهزار و دوصد و شست و پنج هجري نقل شد بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم بدستخط حقیر فقیر پر تقصیر
نور محمد نوروزی برای عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار
عبدل خان قلمی گردید   هرکه خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنه‌کارم   این کتاب را احقر الناس محمد عباس
قوم بابی در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان
حاجی عبدالاکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری با استعجال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library